

קָבִיץ

שיחות מוהרא"ש

פּסַח

דבורים נוראים ונפלאים, מעוררים מעירים ומחזקים, אשר מתוך הנחל נובע מקור חכמה נובעים, להחיות נפש כל חי ומשם ישקו העדרים, להתחזק בעבודת הבורא בכל דרגה שיהיו נמצאים

בנוי ומיסד על פי דברי רבנו הקדוש והנורא, רבנו הקדוש והנורא, אור הגנוז והצפון, אדונינו מורנו ורבנו, בוצינא קדישא עלאה

רבי נחמן מברסלב זי"ע

ותלמידו הגאון הקדוש אור נפלא אשר כל רז לא אגיס ליה

רבי נתן מברסלב זי"ע

ומשלב בפסוקי תורה, נביאים, כתובים ומאמרי חכמינו הקדושים מגמרא מדרשים וזהר הקדוש.

כפי ששמענו וקבלנו מפה קדשו של

מרן מוהרא"ש זי"ע

הובא לדפוס על ידי
חסידי ברסלב
עיר הקדש ירושלים ת"ו

יופיע בקרוב!

הספר הנפלא

שיחות מוזהרא"ש
מזעדים

בהוצאה מהזדרת ומפוארת

בידך ליטול חלק בזכות
הדפסת הספר!

להקדשות לרפואה, לע"ג,
להצלחה וכו'.

ניתן לפנות לקרן הדפסה היכל הקודש:

052-7147779

סגלת חדש ניסן

מוהרא"ש ז"ל דבר ממעלתו הנשגבה של חדש ניסן, אשר הוא חדש מסגל מאד לגאלת הנפש בכלל ובפרט, כי חכמינו הקדושים אומרים (ראש השנה יא ע"א): 'בניסן נגאלו אבותינו ממצרים ובניסן עתידין ליגאל'. וכמו שהדברים האלו נאמרו על הגאולה הכללית, שכלל נשמות ישראל מחכים ומצפים לצאת מן הגלות לגמרי - לזכות אל הגאולה האמתית והשלמה בחדש ניסן, כמו כן נאמרו הדברים על הגאולה הפרטית של כל אחד ואחד מישראל, שבחדש ניסן עתידין להגאל בכל דור ודור, כי בחדש ניסן מקבל כל אחד כח עליון מיוחד, אשר על ידו יכול לזכות לצאת מגלותו הפרטית ולזכות לגאלת הנפש, וכמו שכתוב (תהלים טט, יט): "קַרְבָּה אֶל נַפְשִׁי גְאֹלָה", ואפלו אם אדם מרגיש את עצמו ירוד ושפל מאד, וכאלו הגלות מקיפה אותו מכל צד - יש לו תקנה טובה בחדש ניסן לצאת מן הגלות ולתקן את הכל.

כי ראש חדש ניסן הוא ראש השנה לפי דברי רבי יהושע (ראש השנה יא ע"א). ומבאר בדברי רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן ז') שרבי יהושע הוא בחינת הצדיק שירד לכל מקומות הירודים והפחותים, ולכל הדרי-מטה, ומעלה אותם אל הקדוש ברוך הוא, פי 'יהושע' ראשי תבות (ישעיה כו, יט): 'קומו ה' קיצו ו'רננו ש'וכני ע'פר, שזה נאמר על עת הגאולה, שכל השוכנים בעפר קיצו וקומו וירננו לה', ואפלו אם אדם מרגיש שיום ישועתו רחוק מאד, וכמעט אפסה תקנתו חס ושלום, בחדש ניסן יכול להלוות ישועה ולקבל אותה בהקפה ובהלואה, וכמו שאומרים (בפיוט של מוסף לפרשת החדש): "החדש אשר ישועות בו מקיפות", הינו בדרך הקפה והלואה. וכמו שפעם התבטא הרב הקסיד רבי

כח עליון
בחדש ניסן
לתקן את
עצמו

בניסן
יכולים
לשבת
שבתה
וישועה
בהקפה
ובהלואה
הגאולה
העתידה

אָהָרֵן קִיבֵּלִיטְשֶׁעַר ז"ל, כְּשֶׁשָּׁאָלוּ אוֹתוֹ מֵאִיפֹה לוֹקַח כַּח לֵהִיּוֹת
כָּל כָּף שְׂמֵחַ תָּמִיד, וְעָנָה וְאָמַר: 'הֲרִי אָנִי מֵאֲמִין שְׁפַעַם יִהְיֶה
טוֹב בְּתַכְלִית הַשְּׁלֵמוֹת, וְאִז תִּהְיֶה הַשְּׂמֵחָה גַם בֵּן בְּתַכְלִית
הַשְּׁלֵמוֹת, וְלִכֵּן אָנִי מִלֹּוה וְלוֹקַח בְּהַקְפָּה וְהַלְוָאָה מִן הַשְּׂמֵחָה
הַהִיא, וְעַל יְדֵי זֶה גַם עֲכָשׁוּ אָנִי יְכוּל לֵהִיּוֹת בְּשְׂמֵחָה; וְהִיא
עֲצָה טוֹבָה מְאֹד, וְלִכֵּן גַם בְּחֻדְשׁ נִיסָן יְכוּל כָּל אָדָם לְקַחַת שְׂמֵחָה
וַיִּשׁוּעָה בְּהַקְפָּה וּבְהַלְוָאָה מִן הַגְּאֻלָּה הַעֲתִידָה, וּלְחַדֵּשׁ אֶת יָמָיו
אֲשֶׁר עָבְרוּ בַחֲשָׁף.

וְאָמַר מוהרא"ש ז"ל, שְׁעָקַר כַּח הַיִּשׁוּעוֹת הַמְּסֻגְלוֹת בְּחֻדְשׁ
נִיסָן הוּא בְּזִכּוֹת גְּדוֹל הַצְּדָקָה וְהַחֲסֵד שְׁבִינֵי יִשְׂרָאֵל
קְדוֹשִׁים עוֹשִׂים בְּחֻדְשׁ נִיסָן, כִּי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מִתְּפָאֵר מְאֹד
עִם כָּל הַצְּדָקָה וְחֲסֵד שִׁיְהוּדִים עוֹזְרִים אֶחָד לַשְּׁנִי בְּקַמְחָא דְּפִסְחָא
וּבְמַעוֹת חֲטִים, וְדוֹאָגִים שִׁיְהִיָּה לְכָל אֶחָד וְאֶחָד עַל צָרְכֵי הַחֵג,
וְדַבֵּר זֶה מְעוֹרָר זְכוּיוֹת רַבּוֹת בְּשָׂמִים, וְחוֹזְרִים וְנִשְׁפָּעִים עַל
נַשְׂמוֹת יִשְׂרָאֵל כָּל מִינֵי הַשְּׁפָעוֹת טוֹבוֹת, וְלִכֵּן זוֹהִי מִצְוָה גְּדוֹלָה
לְהַשְׁתַּתֵּף בְּמַעוֹת חֲטִים וְקַמְחָא דְּפִסְחָא כְּפִי שְׂדוֹ מִשְׁגָּת, וּבְזִכּוֹת
זו יתברך בשפע גדול ממעון כל הברכות.

הישועות
הם בזכות
הצדקה
שעושים
בחדש ניסן

וְסִפֵּר מוהרא"ש ז"ל, שֶׁהֲרַב הַקְּדוֹשׁ רַבִּי צְבִי הִירֵשׁ מְלִיִּסְקָא
זי"ע, בְּעַל 'אָף פְּרִי תְּבוּאָה', הִיָּה דוֹאָג מְאֹד לְצָרְכֵי
הָעֲנָיִים עַל חֵג הַפִּסְחָה, וְהִיָּה מְרַבֵּה לְהִיטִיב לָהֶם בְּפַעַל מִמֶּשׁ
בְּכָל מִינֵי עֲזָרָה, וּפַעַם עָנָה וְאָמַר לְאַנְשָׁיו: 'הִנֵּה קָדָם פִּסְחָה
הַרְבֵּנִים עֲמִלִים מְאֹד לְהַכִּין דְּרִשָּׁה טוֹבָה, וְשׂוֹאֲלִים סְתִירָה
בְּרַמְב"ם וּמִתְרַצִּים אֶת הַסְּתִירָה בְּדֶרֶךְ פְּלוּל נִפְלָא וְסִבְרָא יִשְׂרָה,
וְלִכֵּן גַם אָנִי אֶקְשֶׁה סְתִירָה בְּרַמְב"ם וְגַם אָנִי אֶתְרַץ, אֲבָל אֶתְרַץ
הַסְּתִירָה בְּפַעַל מִמֶּשׁ, הִנֵּה הַרְמַב"ם בְּהַלְכוֹת חֲמִץ וּמִצָּה (פָּרָק ז'
הַלְכָה ח') פּוֹסֵק לְהַלְכָה, שִׁישׁ מִצּוֹת עֲשֶׂה מְדַאוּרִיתָא שֶׁל "בְּעֵרֵב

דרשותו
המיוחדת
של הרב
מליסקא
זי"ע
לעובדא
ולמעשה

תאכלו מצות", ואפלו עני שבִּישְׂרָאֵל לא יאכל עד שִׁיֶּסֶב. אַבְל בהלכות גזלה ואבדה פוסק הרמב"ם שיש אסור של "לא תגנב", ואם כן, יש סתירה, כי מה יעשה העני שאין לו כלום, ואיך יקיים מצות בערב תאכלו מצות, הלא אסור לגנב?! אַבְל אָנִי מִתְרַץ הַסְתִּירָה בַּפֶּעַל מִמֶּשׁ, שְׁאֲנִי נוֹתֵן לְעֲנִיִּים בְּשִׁפְעַ גְּדוֹל מְעוֹת חֲטִיִּים וְקִמְחָא דְּפִסְחָא, וּמְמִילָא כְּבָר אֵין שׁוּם סְתִירָה בְּדִבְרֵי הַרְמַב"ם'.

וְסוּיָם עַל זֶה מוֹהֲרָא"ש ו"ל, שְׁזוּ נִקְרָאת דְּרִשָּׁה אֲמֵתִית בְּהִלְכוֹת הַחֵק, וְהוּא מֵה שְׁמֵרָן הַמְּחַבֵּר מִתְחִיל הַלְכוֹת פֶּסַח (אֲרַח חַיִּים סִימָן תַּכּוּט): 'שׁוֹאֲלִים בְּהִלְכוֹת הַפֶּסַח קִדְּם לְפִסַּח שְׁלֹשִׁים יוֹם'. וְכָתַב עַל זֶה הַרְמ"א: 'וּמְנַהֵג לְקִנּוֹת חֲטִיִּין לְחִלְקָן לְעֲנִיִּים לְצַרְף פֶּסַח'; עֵינֵן שָׁם. וְלְכַאוּרָה יִפְלֵא, מֵה הַשְׂיִכּוֹת בֵּינֵן זֶה לְזֶה? אַבְל מִחֲמַת שְׁעָקָר הַדְּרִשָּׁה בְּהִלְכוֹת הַפֶּסַח צָרִיף לִהְיוֹת לְעוֹרֵר אֶת בְּנֵי הָאָדָם לְדַאֵג בְּעֵבוֹר צָרְכֵי הָעֲנִיִּים לְפִסַּח, לְכֵן שְׁפִיר אוֹמֵר הַרְמ"א מִיָּד: 'וּמְנַהֵג לְקִנּוֹת חֲטִיִּים לְחִלְקָן לְעֲנִיִּים', כִּי בְּזֶה רוֹאִים שֶׁהַדְּרִשָּׁה בְּהִלְכוֹת הַפֶּסַח עֲשֵׂתָה פְּרוֹת לְעוֹבְדָא וּלְמַעֲשָׂה, וְלֹא סֵתָם דְּרוּשׁ וּפְלִפּוּל בְּעֵלְמָא.

וְיֵמִי שֶׁהַסְתוֹכֵב בְּמַחְנֵה הַקְּדוּשׁ שֶׁל מוֹהֲרָא"ש ו"ל הִיָּה רוֹאֵה זֹאת בַּפֶּעַל מִמֶּשׁ, שְׁכָבָר הַחַל מִימֵי הַפּוּרִים וְאֵילָף הִיָּה עֶסוֹק מְאֹד - לְעֲשׂוֹת כָּל מִינֵי הַשְּׁתַדְלוֹת כְּדֵי לְאַסֵּף מְעוֹת חֲטִיִּים וְקִמְחָא דְּפִסְחָא, וְהִיָּה מְעוֹרֵר אֶת כָּלֵם לְתָרֵם בְּעֵינֵן יִפֵּה לְצָרְכֵי הַפֶּסַח, כִּי בְּזֶה מְקִימִים מְצוֹת צְדָקָה וּגְמִילוֹת חֶסֶד וְהַכְנָסַת אוֹרְחִים בְּבֵת אַחַת. וְהִנֵּה בְּלִיל פֶּסַח כָּלֵם צוֹעֲקִים בְּקוֹל רָם - 'כָּל דְּכַפִּינֵן יִיתִי וְיִיכּוֹל' (כָּל הָרַעֲבִים יְבוֹאוּ וְיֵאכְלוּ), אַבְל אוֹמְרִים זֹאת בְּבֵיתָם מֵאַחֲוָרֵי דְלֵת נְעוּלָה, וְאֵין מִי אֲשֶׁר יִשְׁמַע זֹאת וְיִהְיֶה

על ידי שנותנים מעות לקמחא דפסחא נשמע קולו בשמים "כל דכפין ייתי ויכול!"

יכול לבוא ולהפגס לאכל ולהשביע רעבוננו, אבל על ידי שנותנים מעות חטים וקמחא דפסחא קדם החג, ובזה מחיים משפחות רבות שאין להם צרכי החג לאכילה ומלבוש כדבעי, אזי בליל פסח נשמע קולו של אדם בשמים - "כל דכפין ייתי ויכול"! כי כלם רואים ומעידים שקיים זאת בשלמות, ובשכר זאת יחזרו וישפיע עליו שפע גדול ברוחניות ובגשמיות.

התחדשות של ניסן

מוֹהֲרָא"ש ז"ל אמר, שבהגיע חֲדָשׁ נִסָּן ראוי לאדם להתעורר מאד למדת ההתחדשות - להתחדש מאד בעבודת השם יתברך, ולהיות כבִּרְיָה חֲדָשָׁה מִמֶּשׁ, הינו לשפח את כל העבר שלו ולעשות התחלה חדשה, כי כל הענין של חֲדָשׁ נִסָּן היא מדת ההתחדשות, וכמו שכתוב (שמות יב, ב): "החֲדָשׁ הַזֶּה לָכֶם ראש חֲדָשִׁים ראשון הוא לָכֶם לחֲדָשֵׁי הַשָּׁנָה", ונזכרת שלש פעמים תבת "חֲדָשׁ" בפסוק אחד, להורות על מדת ההתחדשות, כי דבר המזכר שלש פעמים הוא 'חֲזָקָה', ואף על פי שאדם צריך להתחדש בכל יום, ולהיות בכל יום כבִּרְיָה חֲדָשָׁה מִמֶּשׁ, אף על פי כן יש מקור ושרש לכל מדה, והמקור והשרש למדת ההתחדשות הוא חֲדָשׁ נִסָּן, כי אז מתחדשת כל הבְּרִיאָה, ועל זה נאמר (תהלים קד, ל): "תִּשְׁלַח רוּחְךָ יִבְרָאוּן וּתְחַדֵּשׁ פָּנַי אֲדָמָה".

מקור מדת
ההתחדשות
- חֲדָשׁ נִסָּן

ואמר מוֹהֲרָא"ש ז"ל, שראש חֲדָשׁ נִסָּן הוא ראש השנה לפי דברי רבי יהושע, שבניסן נברא העולם (ראש השנה יא ע"א), ונקרא חֲדָשׁ האביב אותיות א"ב י"ב, כי הוא אב וראשון לכל

ראש חֲדָשׁ
- על שם
מדת
ההתחדשות

י"ב חֲדָשֵי הַשָּׁנָה, וְכָל רֵאשׁוֹן לַחֲדָשׁ נִקְרָא "רֵאשׁ חֲדָשׁ" עַל שֵׁם מִדַּת הַתְּחַדְּשׁוֹת, כִּי הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא נִתֵּן רֵאשֵׁי חֲדָשִׁים לְעֲמוֹ יִשְׂרָאֵל, לְמִנּוֹת בָּהֶם יְמוֹת הַשָּׁנָה כְּפִי חֲדָשֵי הַלְּבָנָה, כְּדִי שִׁיתְחַדְּשׁוּ נַשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל בְּכָל עֵת כְּמוֹ טֹבַע הַלְּבָנָה, הַמִּתְחַדֶּשֶׁת בְּכָל חֲדָשׁ, וְהוֹלֶכֶת וּמִתְגַּדְּלֶת עַד אֲמֻצֵּעַ הַחֲדָשׁ, וְאַחַר כֵּן הוֹלֶכֶת וּמִתְמַעֲטֶת, עַד שֶׁבָּאָה לְתַכְלִית הַמַּעֲוֹט, וְאָז דִּיקָא נוֹלְדַת עוֹד הַפַּעַם מִחֲדָשׁ, וּמִתְחִיל חֲדָשׁ חֲדָשׁ. וְזֶה סוּד מַעֲלַת נַשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל הַקְּדוּשִׁים, שֶׁמִּתְחַדְּשִׁים תָּמִיד בְּכָל עֵת, וְאֵף עַל פִּי שְׁלֹפְעָמִים נִרְאֶה שֶׁבָּאִים לְתַכְלִית הַמַּעֲוֹט, וְאֵין רוּאִים מַעֲלָתָם כְּלָל, אֲבָל דִּיקָא אָז מִתְחַדְּשִׁים מִחֲדָשׁ, וּמִתְחִילִים לְצַמַּח מִחֲדָשׁ מִמָּשׁ, וּבָאִים אֶל תַּכְלִית הַמְּלוּי וְהַשְּׁלֵמוֹת, וְלִכֵּן דִּיקָא מִחֲדָשׁ נִיסָן שֶׁהוּא רֵאשׁוֹן לַחֲדָשֵי הַשָּׁנָה, הַזְּמַן מְסַגֵּל בְּיוֹתֵר לְקִנּוּת בְּנַפְשׁוֹ מִדַּת הַתְּחַדְּשׁוֹת, וְלִקְבַע מִדַּת הַתְּחַדְּשׁוֹת בְּנַפְשׁוֹ עַל כָּל יְמוֹת הַשָּׁנָה.

וְאָמַר מוהֲרַא"ש ז"ל, שֶׁעַל כֵּן אֲנַחְנוּ חוֹגְגִים אֶת יוֹם הַוּלְדַת רַבְּנוּ ז"ל בְּרֵאשׁ חֲדָשׁ נִיסָן, כִּי כָּל עַנְיָנוּ שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל הוּא עֲנִין הַתְּחַדְּשׁוֹת, לְהִתְחִיל "מַעֲכָשׁוֹ" לְהִיּוֹת כְּבָרְיָה חֲדָשָׁה מִמָּשׁ, וּכְמוֹ שֶׁהָיָה רַגִּיל רַבְּנוּ ז"ל לַעֲשׂוֹת עוֹד מִימֵי צְעִירוֹתוֹ, שֶׁהָיָה עוֹשֶׂה הַרְבֵּה הַתְּחִלוֹת בְּיוֹם אֶחָד מִמָּשׁ (שִׁבְחֵי הַר"ן סִימָן ו'). וְרַבְּנוּ ז"ל פַּעַם אָמַר (ת"י מוהֲר"ן סִימָן רמז): "חֲדוּשׁ" כְּמוֹנֵי לֹא הָיָה בְּעוֹלָם, וְאֶחָד מִן הַפְּרוּשִׁים שֶׁאָמְרוּ אֲנָשֵׁי שְׁלוּמְנוּ עַל זֶה הוּא: "חֲדוּשׁ" כְּמוֹנֵי - לְהִתְחַדֵּשׁ תָּמִיד בְּכָל עֵת, כְּמוֹנֵי, לֹא הָיָה בְּעוֹלָם. כִּי רַבְּנוּ ז"ל הָיָה חֲדוּשׁ נוֹרָא בְּעֵינֵי זֶה, וְאַחַר כָּל הַהִשְׁגוֹת הַגְּבוּהוֹת שֶׁזָּכָה לְהַשִּׁיג, הָיָה בּוֹכָה לְפָנֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וְאָמַר: "אֵיךְ זֹכִים לְהִיּוֹת יְהוּדֵי?.." כְּאֵלוֹ עֲדִין לֹא הִתְחִיל לְהַשִּׁיג שׁוּם דְּבָר כְּלָל, וּמִדָּה זֹאת הוֹרִישׁ לָנוּ רַבְּנוּ ז"ל - לְהִתְחַדֵּשׁ תָּמִיד בְּכָל עֵת, וְלִכֵּן מִתְּאִים מְאֹד יוֹם הַלְּדַת רַבְּנוּ ז"ל לְיוֹם רֵאשׁ חֲדָשׁ נִיסָן, כִּי אִזּוֹ מְאִירָה מְאֹד מִדַּת הַתְּחַדְּשׁוֹת.

ההתחדשות
בענין תפלה
והתבודדות

ואמר מוהרא"ש ז"ל, שאחת מן ההתחדשויות שצריכים ביום ראש חודש ניסן, היא בענין תפלה והתבודדות, וכמו שאמר רבנו ז"ל בפרוש (שיחות הר"ן סימן עב וסימן צח), שבתוך כל העשבים וכל הצמחים כלם מתים, כי בטל פחם בתוך, והם אז בבחינת מיתה, וכשבא הקיץ כלם מתעוררים וחיים, ואז טוב ויפה כשיוצאים לשוח בשדה, 'שיחה - זו תפלה' (ברכות כו ע"ב), ועוסקים בתחנה ותשוקה וגעגועים להשם יתברך, ואז כל שיח השדה המתחילים לחיות אז ולצמח, כלם נכספים ונכללים בתוך תפלתו ושיחתו, עין שם.

ההתבודדות
בעלה את
כל הבריאה

ואמר מוהרא"ש ז"ל, שאפילו אם אין לאדם שדה בסמוך לו בפעל ממש, אף על פי כן יכול לקיים זאת באיזה מקום שהוא, כי כל העולם נדמה כמו שדה אחת גדולה, ובני אדם המסתובבים בתוכה אם אין להם דעת, נדמים כחיות השדה (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן ז'), ולכן בכל מקום שאדם הולך, נחשב כמו שדה, ויכול להתבודד ולפרש שיחו ותפלתו לפני השם יתברך בכסופים וגעגועים גדולים, והזמן המסגל לזה ביותר הוא בחודש ניסן, שאז כל עשבי השדה מתחילים לצמח מחדש, וכלם משתוקקים להכליל בתוך תפלתו, וכשאדם זוכה אז לדבר אל הקדוש ברוך הוא, מעלה כל הבריאה אל שרשה, וכל העולם עומד בזכותו.

י"ב ימי ניסן הראשונים

מוהרא"ש ז"ל אָמר, שְׁבִי"ב יָמִים ראשונים שֶׁל חֹדֶשׁ נִסָּן, מְסַגֵּל לְבַקֵּשׁ וּלְהִתְפַּלֵּל עַל הַשְּׁפָעוֹת טוֹבוֹת לְכָל י"ב חֹדְשֵׁי הַשָּׁנָה כְּלָה, וְכַמוּבָא בְּסִפְרֵי הַקְּדוּשִׁים (עֵין סֵפֶר הַקְּדוּשׁ 'אֲגָרָא דְכַלְה' פְּרֻשַׁת פְּקוּדֵי), שְׁבִי"ב יָמִים ראשונים שֶׁל חֹדֶשׁ נִסָּן מְכַוְּנִים כְּנֶגֶד י"ב חֹדְשֵׁי הַשָּׁנָה, וְיִכּוּלִים לְפַעַל אֶז הַשְּׁפָעוֹת טוֹבוֹת לְכָל הַשָּׁנָה כְּלָה, וְלִכְן צְרִיכִים לְבַקֵּשׁ בְּפְרָטִיּוֹת בְּכָל יוֹם עַל הַחֹדֶשׁ הַמְּכַוֵּן כְּנֶגְדּוֹ, כְּגוֹן לְמַשָּׁל בְּיוֹם א' נִסָּן - לְבַקֵּשׁ עַל כָּל יְמֵי חֹדֶשׁ נִסָּן שְׂיִהְיֶה לוֹ חַג הַפֶּסַח כְּפֶשֶׁר וְשִׂמְחָה, וְיִזְכֶּה לְקַיֵּם כָּל מִצְוֹת חַג הַפֶּסַח בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה, וְלִהְיוֹת נִזְהָר מִמַּשְׁהוֹ שֶׁל חֶמֶץ וְכוּ'. וּבְיוֹם ב' נִסָּן, לְהִתְפַּלֵּל עַל חֹדֶשׁ אֵיר, שְׂיִזְכֶּה לְקַיֵּם מִצְוֹת סְפִירַת הָעֶמֶר בְּשִׂמְחָה גְּדוּלָה, וְלִשְׂמוֹחַ בְּל"ג בְּעֶמֶר בַּהֲלוּלָא שֶׁל רַבֵּי שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹחָאי וְכוּ'. וּבְיוֹם ג' נִסָּן לְהִתְפַּלֵּל עַל חֹדֶשׁ סִינּוֹן, שְׂיִזְכֶּה לְקַבֵּל חַג הַשְּׁבוּעוֹת בְּקִדְשָׁה גְּדוּלָה, וְלְקַבֵּל הַתּוֹרָה בְּשִׂמְחָה רַבָּה וְכוּ', וְכֵן בְּשָׂר הַיָּמִים שֶׁהֵם כְּנֶגֶד שְׂאָר כָּל הַחֹדְשִׁים, לְבַקֵּשׁ אֶז עַל כָּל חֹדֶשׁ כְּפִי עֲנִינּוֹ, וְלִכְן אֲשַׁרִּי הַמְּנַצֵּל אֶת הַיָּמִים הָאֵלּוּ בְּקִדְשָׁה וְטְהָרָה, וְעוֹסֵק בָּהֶם בְּתַפְלָה הַרְבֵּה, כִּי עַל יְדֵי זֶה יִזְכֶּה לְהַמְשִׁיךְ עַל עֲצָמוֹ הַשְּׁפָעוֹת טוֹבוֹת לְכָל הַשָּׁנָה כְּלָה.

וְאָמַר מוהרא"ש ז"ל, שְׂמִנְהֵג יִשְׂרָאֵל קְדוּשִׁים לְקִרְא בְּשָׁנִים עֶשֶׂר יָמִים ראשונים שֶׁל חֹדֶשׁ נִסָּן אֶת פְּרֻשַׁת הַנְּשִׂאִים הַכְּתוּבָה בְּפְרֻשַׁת נְשָׂא (בַּמִּדְבָּר ז, א): "כָּל יוֹם נְשִׂיא אֶחָד", וְגוֹמְרִים בְּיוֹם י"ב נִסָּן אֶת כָּל הַפְּרֻשָׁה בְּיַחַד עִם תְּחִלַּת פְּרֻשַׁת בְּהַעֲלוֹתָךְ (בַּמִּדְבָּר ח, א-ד) עַד "כֵּן עָשָׂה אֶת הַמְּנוֹרָה". וְיֵשׁ נוֹהֲגִים לְקִרְא אוֹתָם אַחַר הַתְּפִלָּה מִתּוֹךְ סֵפֶר תּוֹרָה. וְכֵן מְנַהֲגֵנוּ, שְׂאֵחַר שְׂגוּמְרִים "אֵין כְּבָאלְקִינוּ" וְקִדִּישׁ דְּרַבְּנָן, מוֹצִיאִים סֵפֶר תּוֹרָה, וְקוֹרִין בְּפְרֻשַׁת

יכולים
לפעול או
השפעות
טובות לכל
השנה כלה,
בכל יום על
החודש
המכוון כנגדו

מנהג
ישראל
לקרא
פרשת
הנשיאים
המסגלת
מאד בפרט
למציאת
הזוג
ולשלוש בית

הנשיאים, ואחר כך אומרים ה"יהי רצון" הנדפס בסדורים, ואחר כך אומרים "עלינו לשבח" וכו'. וקריאה זאת מסגלת מאד לכל מיני דברים, ובפרט למציאת הזיוג ולשלום בית, כי רבנו ז"ל אומר (ספר המדות אות חמן חלק ב' סימן ו'): 'מי שקשה לו למצא זיוגו, ירגיל את עצמו לקרות בקרבנות הנשיאים'; עיין שם. ומציאת הזיוג כוללת גם שלום בית, כי עקר שלמות שלום בית הוא על ידי שחושב לעצמו שהיום נכנס לחפה והיום מצא את זיוגו, ולכן על ידי שקורים בקרבנות הנשיאים, ומזכירים איך שכל הנשיאים נדכו לבם ומסרו נפשם להביא קרבנות רבות לחנכת הבית והמזבח, על ידי זה יזכה גם הוא למסור נפשו לחנך ביתו, הינו למצא זיוגו, ולזכות לשלום בית אמתי, הפל בכח חדש ניסן המסגל למדת התחדשות, אשרי הזוכה לחדש ניסן כזה.

הכנות לחג הפסח

מוהרא"ש ז"ל אומר, כשם שיש הכנות גשמיות לחג הפסח, שכל אחד מזדרז לנקות את ביתו ורשותו לכבוד חג הפסח, ולדקדק שלא יהיה נמצא בהם שום חמץ, וכן כל אחד טורח ומתיגע להשיג את צרכי החג, מצות, יין, בשר ודגים, וכן מלבושים ונעלים לו ולבני ביתו, כמו כן יש הכנות רוחניות לחג הפסח, שכל אחד צריך ללמד את כל ההלכות השייכות לחג, וכן להתפלל להקדוש ברוך הוא שיזכה לחג פשוט ושמח, ושיהיה נשמר כל ימי פסח הקדושים ממשוהו של חמץ, ושיזכה לקיים את כל מצוות החג בשמחה ובחיות גדולה, וההכנות

ההכנות
הרוחניות הן
בסיס
להכנות
הגשמיות

הרוחניות הן בסיס ויסוד להכנות הגשמיות, כי בלי עזר הקדוש ברוך הוא אי אפשר לעשות כלום, וכמו שפעם אמר מוהרנ"ת ז"ל: "העולם אומרים, אתה תעשה והשם יתברך יעזר, ואני אומר, אם השם יתברך יעזר, אתה תעשה". ולכן על ידי שלומדים את הלכות החג פראוי, וכן מתפללים הרבה אל הקדוש ברוך הוא שיזכה להכין לחג פראוי, על ידי זה ממשיכים סייעתא דשמיא מיוחדת, ויזכה להכין הכל על הצד היותר טוב והיותר נכון.

איך לוקחים את הפה - סח?!

ופעם, כששאל אחד מאנשי שלומנו את מוהרא"ש ז"ל בדרך אנחה קצת: "איך לוקחים את הפסח?" ענה ואמר לו מוהרא"ש ז"ל: "איך לוקחים את הפסח?, פותחים את הפה ומבקשים את הקדוש ברוך הוא, וכך לוקחים את הפסח, כי פסח הוא פה-סח, ואם אדם פותח את הפה שלו, ומבקש מהקדוש-ברוך הוא כל מה שצריך - עוזר לו הקדוש ברוך הוא וזוכה להשיג את כל מה שצריך על חג הפסח."

אם
מבקשים
לטעם טעם
החג זוכים
לטעם טעם
אחר לגמרי

וספר מוהרא"ש ז"ל, שפעם אחת היה רבי נחמן מטולטשין ז"ל מיגע את עצמו בעשיית הסכה של מוהרנ"ת ז"ל בערב סכות, ובלילה אמר למוהרנ"ת ז"ל: 'אם אדם מתנגע כל היום בעשיית הסכה, אזי טועם טעם אחר בסכה..' אמר לו מוהרנ"ת ז"ל: 'את זה לא בחנת ולא נסית עדין, לצעק כל היום לפני ה' יתברך: 'רבוננו של עולם הטעימני טעם סכה', איזה טעם שטועמים אחר כך בסכה..' ואמר מוהרא"ש ז"ל, שכן הדבר הוא בכל הזמנים ובכל הימים טובים, שאם מבקשים ומתפללים להקדוש ברוך הוא שיזכה לטעם טעם החג והמצוות התלויות בו, זוכים לטעם בכל היום טוב טעם אחר לגמרי.

וספר מוהרא"ש ז"ל, שפעם שלח הבעל שם טוב הקדוש
זי"ע את תלמידו, הצדיק הקדוש רבי דוד ממיקוליב
זי"ע, למדינת בוקובינה, כדי להכין לו יין לפסח ולכל השנה
לקדוש ולהבדלה, כי במדינת אוקראינה היה קשה להשיג ענבים
טובות, והרב הקדוש רבי דוד הקדים לצאת כבר בימי החורף,
ונסע נסיעה ארכה עד שהגיע למדינת בוקובינה, ושם בצר את
הענבים בעצמו, וכן סחט ודרף אותן - הכל הוא בעצמו -
בשמירה מעלה מאד, ואף איש זר לא נגע בהן, ואפילו בלילה
ישן עם החבית שהניחה ממש קרובה אליו, ולא הסיח דעתו
ממנה כלל, וכף עשה, עד שהיה היין מוכן, ואז נסע חזרה לעיר
מעז'יבוז' לרבו הבעל שם טוב הקדוש זי"ע, ובהגיע העגלה
לפני פתח בית רבו, פתאום הגיע שוטר גוי עם כלי זין, ושאל
אותו מה יש לו בחבית? וענה לו שיש לו יין שעשה בבוקובינה,
ואמר לו הגוי, שאינו מאמינו, אלא בודאי יש לו יין שרף, שהיה
אסור על פי חק המלכות להביא ממדינה אחרת, אבל ר' דוד
טען שאינו יין שרף רק יין פשוט, ולא האמינו הגוי, ומיד שלף
חרבו ועשה נקב בחבית והוציא קצת מן המשקה וטעם ממנו,
וראה שהוא באמת יין פשוט, ובקש מחלתו והלף לדרך, והנה
רבי דוד נשאר על פתח בית רבו עם חבית של יין אסור (סתם
יין), רחמנא ליצלן, שהרי פוסלו הגוי, ונכנס לבית רבו וזרק
עצמו על הרצפה ופרץ בככי רב וצעק במר לבו: רבי! רבי!
אוי לי וי לי, הנה טרחתי ונגעתי חדשים שלמים להביא לכם
יין פשר ומקדר, ושמרתי על כל דבר בשמירה מעלה מאד, והנה
כאן על פתח ביתכם בא ערל טמא, ופסל את כל היין, מה פשעי
ומה חטאתי שארע לי כן? ענה ואמר לו הבעל שם טוב הקדוש
זי"ע: הנה בודאי שמרת על הכל בשמירה מעלה מאד, אבל

עברת על פסוק מפרש בתהלים (מזמור קכו, א): "אם ה' לא ישמר עיר - שוא שקד שומר"; היית צריך להתפלל ולבקש כל הזמן מהקדוש ברוך הוא, שהוא יתברך בעצמו ישמר את היין ממגע נכרי, ואז היית מצליח מאוד בשליחותך, ולכן ארע לך כף, ללמדך לאחז בעבודת התפלה תמיד, כי על ידי תפלה מצליחים בכל תמיד.

גם ספר מוהרא"ש ז"ל, שהצדיק הקדוש רבי משה ליב
מסאסוב זי"ע, היה נוהג להכין המצות שלו בדקדוק ושמירה
מעלה מאד, יוצאים מן הכלל, כי בחרף היה זורע את החטים
בעצמו, וכן השקה אותן, וקצר אותן, ואחר כך טחן אותן, ולש
ואפה אותן הכל בעצמו, ופעם כשגמר לאפות את המצות לפני
החג, הלך ברחוב עם המצות בידו בשמחה גדולה, והנה ראה
יהודי פשוט הולך ברחוב גם עם חבילת מצות בידו, ורקד וזמר
באמצע הרחוב מרב שמחה, והיה פלא בעיני הרב הקדוש רבי
משה ליב זי"ע, על מה יהודי רוקד ושמח כל כך עם המצות
שלו, אפלו יותר ממנו, ונגש אליו, ושאל אותו על זה, וענה
ואמר לו: 'תדע רבי, שאני קמתי הלילה בחצות, ואמרתי תקון
חצות, ואחר כך בכיתי להשם יתברך כל הלילה שאזפה לאפות
מצות כשרות ומהדרות לכבוד חג הפסח, ובבקר התפללתי השכם
תפלת שחרית, וגם אז בקשתי הרבה מהשם יתברך שתהיינה
לי מצות טובות ומהדרות, והנה עכשו גמרתי לאפות המצות,
והנה הן בידו, וכי לא אשמח שמחה עצומה יותר מכל הון
שזכיתי לךך? ! בשמע הרב הקדוש רבי משה ליב זי"ע את
דבריו, ענה ואמר לו: אגא! עשה עמי חליפין, אני אתן לך
המצות שלי ואתה תתן לי המצות שלך, כי בודאי המצות שלך,
שפעלת על ידי תפלה, הן יותר חשובות ומהדרות מן המצות

רבי משה
ליב

מסאסוב
מבקש

מיהודי
שיתחלף

עמו במצות

שְׁלִי שְׂאֲנֵי שׁוֹמֵר עֲלֵיהֶן כָּל הַחֲרָף, כִּי עֲבוֹדַת הַתְּפִלָּה עוֹלָה עַל הַכֹּל, הֵרִי רֹאִים שְׁעַקֵּר הַהֲכָנוֹת לַחַג תְּלוּיֹת בַּתְּפִלָּה וּבִקְשָׁה, וְאַשְׁרֵי הַמְּכִינַן עֲצֻמוֹ לַקְּרֵאת הַחַג בַּתְּפִלָּה כְּרֵאוּי.

שֵׁבֶת הַגְּדוֹל

מוהרא"ש ז"ל רָגִיל כְּמַעַט בְּכָל שֵׁבֶת הַגְּדוֹל לַחֲזוֹר עַל דְּבָרֵי מוהרַנְ"ת ז"ל (לְקוּטֵי הַלְכוֹת נְטִילַת יָדַיִם שְׁחֵרִית הַלֶּכֶה ב') שֵׁשֶׁבֶת הַגְּדוֹל נִקְרָאת עַל שֵׁם הַתְּגַלּוֹת הַנְּסִים שֶׁהָיוּ עַל יְדֵי תְּפִלָּה, שֶׁנִּקְרָאת "גְּדוֹל", וְכִמּוֹ שֶׁכְּתוּב (דְּבָרִים ד, ז): "כִּי מִי גֹי גְדוֹל אֲשֶׁר לוֹ אֱלֹקִים קְרוּבִים אֵלָיו כֹּה' אֱלֹקֵינוּ בְּכָל קְרֵאנוּ אֵלָיו"; כִּי זוֹ גְּדֻלַּתנוּ, שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ שׁוֹמֵעַ תְּפִלַּתנוּ, וּמְשַׁנֵּה הַטֵּבַע עַל יְדֵי תְּפִלַּתנוּ, וְכִמּוֹ שֶׁנֶּאֱמַר אֶצֶל אֱלֹהֵי שֵׁעַ הַנְּבִיא (מְלָכִים ב' ח, ד): "סִפְרָה נָא לִי אֵת הַגְּדוּלוֹת אֲשֶׁר עָשָׂה אֱלֹהֵי שֵׁעַ", וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (מַגִּלָּה כז ע"א): 'וְאֱלֹהֵי שֵׁעַ דְּעֵבִיד בְּרַחֲמֵי הוּא דְּעֵבִיד'; שֶׁכָּל הַנְּסִים שֶׁעָשָׂה אֱלֹהֵי שֵׁעַ הַנְּבִיא הָיוּ עַל יְדֵי תְּפִלָּה. נִמְצָא, שֶׁתְּפִלָּה שְׁפוּעֶלֶת נְסִים וְשֵׁנוּי הַטֵּבַע נִקְרָאת "גְּדוֹל" (לְקוּטֵי מוהרַ"ן חֶלֶק א' סִימָן רנ), וְכָל זֶה הַתְּחִיל בְּשֵׁבֶת הַגְּדוֹל, כִּי אַז לְקַחוּ אֵת הַשָּׂה שֶׁהִיא פְּלֶחֶן הַעֲבוּדָה-זָרָה שֶׁל מִצְרַיִם, וְקִשְׁרוּ אוֹתוֹ לְכַרְעֵי הַמַּטָּה, וְהִכִּינוּ אוֹתוֹ לְקַרְבֵּן פֶּסַח, וְהָיוּ שְׁנִיָּהֶם שֶׁל מִצְרַיִם קְהוֹת עַל שְׁשׁוּחֻטִּין אֵת אֱלֹהֵיהֶן, וְלֹא הָיוּ רִשְׁאִין לוֹמַר לָהֶם דְּבָר, וְעַל שֵׁם אוֹתוֹ הֵנֵס קוֹרִינְ אֹתוֹ שֵׁבֶת הַגְּדוֹל (כְּמוּבָא בְּטוּר אֶרֶץ חַיִּים סִימָן תל). כִּי זֶה אֶחָד מִן הַנְּסִים שֶׁפָּעְלוּ עַל יְדֵי תְּפִלַּתֵם הַגְּדוּלָה.

שֵׁבֶת הַגְּדוֹל
עַל שֵׁם
הַנְּסִים

כל הנס של
מצרים היה
על ידי
תפלה

ובן עוד נס גדול היה באותה העת, שבשעה שהזהיר הקדוש ברוך הוא את המצריים על מכות בכורות, נכנסו כל הבכורות אצל אבותיהם, ואמרו להם: 'כל מה שאמר משה, הביא עלינו, אין אתם מבקשים שנחיה? בואו והוציאו את העברים האלו מבינינו, ואם לאו - אנו מתים', השיבו להם ואמרו: 'אפלו כל המצרים מתים אינן יוצאים מכאן'. מה עשו? נכנסו כל הבכורות אצל פרעה והיו מצוחצין לפרעה ואומרים: 'בבקשה ממך הוציא את העם הזה שבשבילם רעה תבוא עלינו ועליך'. אמר לעבדיו: 'צאו וקפחו שוקיהם של אלו', מה עשו הבכורות? מיד יצאו ונטלו כל אחד חרבו והרג את אביו, שנאמר: "למכה מצרים בבכוריהם"; "למכה בכורי מצרים" אין כתיב כאן, אלא "למכה מצרים בבכוריהם", ששים רבוא הרגו הבכורות באבותיהם (מדרש תהלים מזמור קלו), הרי ראו נשמות ישראל באותה עת שדוד הטבע ממש, ששונאיהם הרגו עצמם מיניה וביה, והפל בזכות וכח התפלה שהאיר בהם משה רבנו, עליו השלום, שיידעו שהקדוש ברוך הוא קרוב אלינו בכל קראנו אליו, ולכן נקראת שבת זאת "שבת הגדול", על שם התגלות "גדלתנו" בכח התפלה, שאנו יכולים לפעל נפלאות גדולות בכל תפלה ותפלה שנתפלל אל ה'.

שבת הגדול
זמן של
התחדשות
התפלה

ואמר מוהרא"ש ז"ל, שלכן שבת הגדול הוא זמן מיחד להתחדש בעבודת התפלה, ולהכין עצמנו על יציאת מצרים, שהיא יציאת הדבור ממצר הגרון, כי גלות מצרים הייתה גלות הדעת והדבור, שנפלו לקטנות המוחין וסתימת הדעת, ולא האמינו בכח התפלה שלהם, שיכולים לפעל גדולות ונפלאות בכל דבור ודבור, אבל כשבא משה רבנו ופתח להם אור הדעת, שיידעו שכח התפלה מסור בידם לפעל כל מה שברצונם, אז יצאו הדעת והדבור מן הגלות, ונעשה חג הפסח, שנקרא על

שם פה-סח, והתחילו לעסק בתפלה בכח גדול, ולכן בשבת שלפני פסח, שמאז התחילו הנסים הגדולים של יציאת מצרים, הוא זמן מסגל מאד להתחדש בתפלה, ולהכין עצמו לראות נסים בכל פרט ופרט.

ואמר מוהרא"ש ז"ל, שזה סוד "הפיכת השלחן בשבת הגדול" המזכר בדברי רבנו ז"ל (שיחות הר"ן סימן פח), שפמעט בכל בתי ישראל מהפכין הסדר שבבית בשבת הגדול, ואוכלין על שלחן אחר, מחמת שהשלחן הרגיל כבר מכשר ומוכן לפסח, כי השלחן מרמז על הדבור, וכמו שכתוב (יחזקאל מא, כב): "וידבר אלי זה השלחן אשר לפני ה'", ובהפיכת השלחן בשבת הגדול מזכירה לנו שהדבור שלנו עדין בגלות. ועלינו להתעורר להוציא אותה מן הגלות ולבוא להתגלות פני ה', עד שיתקיים בנו: "זה השלחן אשר לפני ה'", שהוא השלחן הקדוש של כל נשמות ישראל בגליל הסדר, שמקימים עליו כל המצוות הקדושות של ליל פסח, ד' כוסות מצות ומרור וכו', ועונין עליו דברים הרבה, ולכן על ידי השנוי והפיכת השלחן בשבת הגדול, ראוי לכל אחד להתעורר להוציא הדבור שלו מן הגלות, ולהתחדש מאד בעבודת התפלה.

ההתעוררות
שבאה על
ידי הפיכת
השלחן

ואמר מוהרא"ש ז"ל, שהוצאת הדבור מן הגלות מכנה בשם "הפיכת השלחן, על שם הפסוק (צפניה ג, ט): "כי אז אהפך אל עמים שפה ברורה לקרא כלם בשם ה' לעבדו שכם אחד", ומסביר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן סב): כשיבוא משיח, ואז יתחילו כל הבריות לדבר אל הקדוש ברוך הוא, אפלו אמות העולם, ואזי הדבור יהפך עצמו, וילקט כל ניצוצי הקדשה מתוכם, וישארו כל הקלפות בלי חיות, עין שם. וענין

זה מתחיל משבת הגדול, שהיא התחלת הגאולה, ולכן מכנה בשם "הפיכת השלחן, כי אז הדבור מתחיל להפוך עצמו, כדי ללקט כל ניצוצי הקדושה מבין הקלפות, ולהחזירם אל הקדושה, והיא התחלת הגאולה.

התחלת
הגאולה
ותקון
החטא
הקדמוני

ואמר מוהרא"ש ז"ל רמז נפלא, כי הפיכת אותיות שלחן הם אותיות לנח"ש; לרמז, שאנחנו עוסקים עכשו בתקון חטא הנחש, שדבר לשון הרע על בוראו, וגרם חטאו של אדם הראשון ושל כל הדורות, ועקר תקונו על ידי משיח צדקנו, שיבוא ויכניס עבודת התפלה בעולם, כי 'משיח' נקרא על שם 'משיח' אלמים (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן פג), ולכן משיח בגימטריא נח"ש, כי משיח יבוא לתקן חטא הנחש, ואז יתחילו כל הבריות לדבר אל הקדוש ברוך הוא, וזה מרמז בהפיכת ה"שלחן" בשבת הגדול, שמפכים אותיות לנח"ש לאותיות שלח"ן, ומתחיל ה"שלחן" שהוא הדבור לצאת מן הגלות, שזוהי התחלת הגאולה.

עקר
הפרנסה
נקיטת
הדבור

ואמר מוהרא"ש ז"ל, שגם מבאר בשיחה זו של רבנו ז"ל בענין הפיכת השלחן, שעקר הפרנסה והאכילה שהוא שפע השלחן, נמשך מלפני הדבור, וכמו שכתוב (דברים ח"ג): "כי על כל מוצא פי ה' יחיה האדם", הינו כפי שאדם מרגיל את פיו לדבר אל השם יתברך, כן יש לו מזון ופרנסה, ולכן בשבת הגדול, אנחנו מזכירים לעצמנו, שכל פרנסתנו תלויה ביציאת הדבור מן הגלות, ועל ידי שנתחיל לדבר אל הקדוש ברוך הוא, יתקיים בנו: "וידבר אלי זה השלחן אשר לפני ה'", ותהינה כל אכילתנו ופרנסתנו כמו לחם הפנים, ונזכה תמיד לשפע גדול, ולהכין את כל צרכי החג בהרחבה גדולה.

ואמר מוהרא"ש ז"ל, ש'על כן דיקא בשבת הגדול, שמקיימים
 "הפיכת השלחן", ואוכלים במקום אחר מן הרגיל,
 ונשמרים מאד שלא יתפזר חמץ בכל הבית, באותה העת צריכים
 לשמור מאד שלא יבוא לידי כעס וקפדות בבית, חס ושלום,
 שלא יכעס על האשה והילדים אם אין כל דבר מסדר על מקומו,
 כי כעס מקלקל שפע המזון והפרנסה, ועקר העשירות תלויה
 בשמירה מפעם (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן סח), ועל כן אם רוצים
 לזכות לתקון השלחן ולקבל שפע קדש לקראת חג הפסח, עליו
 לשמור מאד מכל מיני כעס וקפדות, ולהנהיג את הבית דיקא
 בשבת זאת בשמחה ובנחת יתרה, ואז לא יחסר לו שום דבר
 כלל.

בזמן זה
 צריך להזהר
 מאד מפעם

הפטרת שבת הגדול

מוהרא"ש ז"ל אמר, שראוי לכל אדם להתעורר בהתעוררות
 מיחדת בקריאת ההפטרה של שבת הגדול,
 המתחלת: "וערבה לה' מנחת יהודה וירושלים בימי עולם
 וכשנים קדמוניות" (מלאכי ג, ד), [ש'לפי הרבה פוסקים מפטירין
 אותה בכל שבת הגדול, ולא רק כשחל ערב פסח בשבת לכו,
 וכן מנהגנו]. כי הפטרה זאת היא מעין המאדע, כי מזכרת בה
 בשורת הגאולה על ידי אליהו הנביא, וכמו שמס'ימת: "הנה אנכי
 שולח לכם את אליהו הנביא לפני בוא יום ה' הגדול והנורא",
 יום ה' הגדול הוא יום ה' אשר כלם יעסקו בה בתפלה אליו
 יתברך, כי התפלה נקראת 'גדול', כמו שכתוב (דברים ד, ז): "כי

בשבת
 הגדול
 מתעוררת
 בחינת
 התפלה
 שנקראת
 'גדול'

מי גוי גדול אשר לו אלקים קרובים אליו כה' אלקינו בכל קראנו אליו", כי זו גדלתנו, שהשם יתברך שומע תפלתנו, ומשנה את הטבע על ידי השגחתו יתברך, וכמו שכתוב (מלכים ב ח, ד): "ספרו נא לי את הגדולות אשר עשה אלישע". ואמרו חכמינו הקדושים (מגלה כו ע"ב): ואלישע דעבד ברחמי הוא דעבד - כל הנסים שעשה אלישע - תלמידו של אליהו הנביא, היו על ידי תפלה. נמצא, שתפלה נקראת "גדול" (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן רנ). ועל שם זה נקראת שבת זאת "שבת הגדול" (לקוטי הלכות נטילת ידים שחרית הלכה ב'), כי אז התחיל הדבור לצאת מן הגלות, וככלם התחילו לעסק בתפלה ובהלל והודאה להשם יתברך, שזהו הסוד של "פסח", צרוף פה-סח, שהתחיל הפה לשוח ולדבר אל השם יתברך. ולכן הפטרת השבוע מסיימת עם ביאת אליהו הנביא, כי אליהו למד את נשמות ישראל דרך בתפלה להשם יתברך, שיכולים לדבר כל כף אל השם יתברך, עד שיהיה נכלל בו יתברך לגמרי, וכמו שנתקיים אצלו - שעלה חי לשמים.

וכמו שספר רבנו ז"ל למוהר"ן ת"ז"ל, שבעת שהיה בארץ ישראל ובקר במערת אליהו הנביא בהר הפרמל בעיר חיפה: "צייתי לעצמי שכאן עמד אליהו הנביא והשיח את לבו להשם יתברך" ("האב איה זיף אויסגעמאלט אט דא איז געשטאנען אליהו הנביא און זיף אויסגערעדט דאס הארץ פאר השם יתברך"). ומזה נתעורר מוהר"ן ת"ז"ל מאד לעסק בתפלה ובהתבודדות, כי הבין שגם אליהו הנביא היה בן אדם בזה העולם, ולא הגיע למדרגתו כי אם על ידי העצה של התבודדות ושיחה בינו לבין קונו, ולכן הוא יבוא לבשר את הגאולה, ולהכין את נשמות ישראל לקראת "יום ה' הגדול", כי אז יעסקו כל באי עולם בתפלה, וכמו שכתוב (צפנניה ג, ט): "כי אז אהפך אל עמים שפה ברורה לקרא כלם בשם ה'", ועל ידי זה תהיה הגאולה.

ההפסדה
מסיימת
באליהו
מבשר

הגאולה על
ידי תפלה

בחג הפסח
זוכים
להתגלות
אלהיו
הנביא

וְאֵת כָּל זֶה אֲנַחְנוּ מְקַדְּיָמִים בְּשַׁבַּת הַגָּדוֹל שֶׁהִיא הַשַּׁבָּת שֶׁלפְּנֵי חַג הַפֶּסַח, כִּי בְּחַג הַפֶּסַח זוֹכָה כָּל אֶחָד לַהֲתַגְלוֹת שֶׁל אֱלֹהֵינוּ הַנְּבִיא, כִּי בְּנוֹסֶף לְאַרְבַּע כּוֹסוֹת, שֶׁהֵם כְּנֶגֶד אַרְבַּע לְשׁוֹנוֹת שֶׁל גְּאֻלָּה - מְכִינִים עַל הַשְּׁלֶחַן כּוֹס לְאֱלֹהֵינוּ הַנְּבִיא, וּפּוֹתְחִים הַדְּלֵת לְכַבּוֹדוֹ, לְהִרְאוֹת, שֶׁאֲנַחְנוּ מוֹכְנִים לְקַבֵּל הַלְמוּדִים הַקְּדוּשִׁים שֶׁל אֱלֹהֵינוּ הַנְּבִיא, שֶׁהֵם לְמוּדֵי הַתְּפִלָּה, וְעַל יְדֵי זֶה נִזְכָּה לְקַבֵּל פְּנֵי מְשִׁיחַ צְדָקָנוּ, וְלַצָּאת מִן הַגְּלוּת לְגַמְרֵי. וְזוֹהִי גַם הַתְּחִלַּת הַהַפְּטָרָה שֶׁל שַׁבַּת הַגָּדוֹל, "וְעַרְבָה לֵה' וְגו'", כִּי אֵין עוֹד עֲרֻבוֹת וּמְתִיקוֹת כְּמוֹ שֶׁחָשׂ מִי שְׁזוֹכָה לְלַכֵּת לְמָקוֹם פְּנוּי שֶׁלֹּא נִמְצָא בּוֹ בְּנֵי אָדָם, וּלְפָרֵשׁ כָּל שִׁיחָתוֹ לְפְנֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּתַמִּימוֹת וּבְכַפְשִׁיטוֹת גְּמוּרָה, כִּי כְּשֶׁאָדָם מְרַגֵּיל עֲצָמוֹ בְּזֶה, בְּמִשְׁךְ הַזְּמַן מְרַגֵּישׁ עֲרֻבוֹת וּמְתִיקוֹת נִפְלְאוֹ שְׂאֵי אֶפְשָׁר לְהִסְבִּיר לְבְנֵי אָדָם כָּלֵל, כִּי הַמְּתִיקוֹת שֶׁל הַתְּפִלָּה מְרַגְּשֵׁת בְּתוֹךְ כָּל עֲצָמוֹתָיו, וְנִתְקַיֵּם בּוֹ (תְּהִלִּים לֵה, י): "כָּל עֲצָמֹתַי תֹּאמְרֶנָּה ה' מִי כְּמוֹךָ" (לְקוּשֵׁי מוֹהֲרָ"ן חֶלֶק א' סִימָן נ'), וּבְתַחֲלָה בְּוֹדָאֵי בָּא בְּקִשְׁי מָאד, עַד שֶׁמְרַגֵּישׁ טַעַם מְרִירוֹת מְמַשׁ.

הַמְּתִיקוֹת
שֶׁל הַתְּפִלָּה
מְרַגְּשֵׁת
בְּתוֹךְ כָּל
עֲצָמוֹתָיו

וְזֶה גַם כֵּן מְרַמֵּז בְּתַבַּת "וְעַרְבָה", שֶׁהוּא מְלִשׁוֹן "עַרְבֵי נַחַל", שֶׁהֵן הָעֲרֻבוֹת שֶׁל חַג הַסְּכּוֹת, שֶׁהֵן מְרוֹת מָאד, וְאֵין בְּהֵן לֹא טַעַם וְלֹא רִיחַ (וַיִּקְרָא רַבָּה פְּרָשָׁה לוֹ סִימָן יב). כִּי בְּתַחֲלָה הַתְּפִלָּה בָּאָה בְּכַבְדוֹת וּבְמְרִירוֹת גְּדוּלָּה, וְקִשָּׁה עָלָיו מָאד, אֲבָל כְּשֶׁאָדָם מְרַגֵּיל עֲצָמוֹ בְּזֶה יָמִים וְשָׁנִים רַבּוֹת, וְשִׁפְתוֹתָיו שְׁגוּרוֹת בְּתַפְלוֹת וּבְהַתְּבוּדוֹת אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, כְּמוֹ הָעֲרֻבוֹת שֶׁהֵן בְּדַגְמַת הַשִּׁפְתִּים, אֲזִי מִתְחִיל לְהִרְגִישׁ בָּהּ מְתִיקוֹת נִפְלְאוֹ, וְעַל דֶּרֶךְ מֵה שִׁפְתוֹב (מְשָׁלֵי יח, כא): "מִוֹת וְחַיִּים בִּיד לְשׁוֹן", שֶׁבְּתַחֲלָה מְרַגֵּישׁ טַעַם מִיָּתֵה וּמְרִירוֹת בִּיד הַלְשׁוֹן, אֲבָל אַחַר כֵּן נִתְהַפֵּף לוֹ לְחַיִּים, וּמְרַגֵּישׁ כָּל מֵינֵי מְתִיקוֹת, וְעַל זֶה אֲנַחְנוּ מְתַפְּלָלִים בְּהַפְּטָרַת שַׁבַּת הַגָּדוֹל: וְעַרְבָה לֵה' וְגו', שֶׁנִּזְכָּה לְעַסֵּק בְּתַפְּלָה בְּשִׁמְחָה

ובחיות כזאת, עד שתהיה ערבה ומתוקה לפני השם יתברך, וכמוכא בספר המדות (אות תפלה סימן פא): 'תפלה שהיא בשמחה היא ערבה ומתוקה להשם יתברך'; ועל כן אשרי המתעורר מקריאת ההפטרה של שבת הגדול, להגיע אל ערבות ומתיקות התפלה, שהוא עקר גדלתנו ותפארתנו, ועל ידי זה יהיה כלי מכשר לקבל האורות הקדושים של חג הפסח שהוא זמן גאולתנו ופדות נפשנו, וטוב לו לנצח.

בדיקת חמץ

לבער את
חמץ המדות
הרעות
מלבן

מוהרא"ש ז"ל אמר, שעל ידי מצות בדיקת חמץ יכול האדם לעורר לבו מאד אל השם יתברך. כי בשעה שבודקים את החמץ בחורין ובסדקים שבחדרי ביתו - באותה שעה צריך לבדוק החמץ שבחורים ובסדקים שבחדרי לבו, ולבקש מהקדוש ברוך הוא שיזכה לנקות הלב מפל שמץ של חמץ הכולל: מחשבות רעות, עצבות, מרה שחורה וגאונה, כי כל אלו נחשבות לחמוץ הלב והמח. ובימי פסח, שהוא זמן גאולתנו, אנחנו מנקים את עצמנו מהם לגמרי, ולכן בעת בדיקת חמץ הזמן מסגל מאד לבקש מהקדוש ברוך הוא שיזכה לבער כל החמץ שיש בלבנו, ויזכה ללב טהור ורוח נכון באמת.

הצדיקים
בודקים את
חדרי לבנם
הנשבר

וספר מוהרא"ש ז"ל, שפעם אחר גמר בדיקת חמץ, אצל הצדיק הקדוש רבי ישראל בעל ה'אהבת ישראל' מויזניץ זי"ע החוה ברמז לחסידו הנאמן, כלפי לבו הקדוש, בהתעוררות גדולה ובלב נשבר, כאומר לו: "עכשו בדק את החמץ שיש בתוך לבי" ! ענה ואמר לו החסיד: "רבי, הרי לבככם

הוא מקום שאין מכניסין בו חמץ, ואינו צריך בדיקה.. ואמר מוהרא"ש ז"ל: אבל דרך הצדיקים היא, שתמיד חוששים שלא יצאו ידי חובתם פראוי, ותמיד עושים תשובה על תשובה, וכמוכא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן ו'), שגם הצדיקים עושים תשובה על שלא השיגו אתמול את ההשגה שמשיגים היום, ולכן מדת התשובה שייכת בכל אדם ובכל זמן, ועת בדיקת חמץ מכשרת לזה ביותר.

ואמר מוהרא"ש ז"ל, שגם בעת בדיקת חמץ מסגל לבקש את הקדוש ברוך הוא על אמונת חכמים, שייזכה שלא יהיו לו שום קשיות וספקות על צדיקי אמת שבדור, כי רבנו ז"ל אומר (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן פג), שהשאור והחמץ שבלב האדם מסית אותו להרהר אחר תלמידי חכמים שבדור, ולומר זה נאה וזה לא נאה, אבל 'אור לארבעה עשר', שהם אור העינים, שיש בכל עין שבעה גלדי עינא, שהם קרומות העין. ולכן נקראים אור ל"ארבעה עשר" - בודקין את החמץ לאור הנר, הינו לאור השכינה הקדושה, ואז מסגל מאד לבקש את הקדוש ברוך הוא שיאיר את עיניו באור השכינה הקדושה, וייזכה לאמונת חכמים, לראות אור קדשת הצדיקים ולהאמין בהם באמת.

זמן מסגל לבקש על אמונת חכמים

וספר מוהרא"ש ז"ל, שדרך של מוהרנ"ת ז"ל היה להתלהב מאד בעת בדיקת חמץ, והיה אומר, שתכף בעת אמירת הברכה "על בעור חמץ" מתחיל כבר "א שטיק פסח" (חתיכה מפסח), והיתה דרכו של מוהרנ"ת ז"ל לומר את הברכה בהתעוררות גדולה מעמק הלב, ואחר כך לבדוק בדבקות גדולה. ופעם לפני הפסח מסרו המתנגדים את מוהרנ"ת ז"ל לממשלה, ומחמת זה גזרו שיעשו מפעל של עושי נעלים לאנשי הצבא בתוך ביתו של מוהרנ"ת ז"ל, והתפשטו הפועלים הגוים בכל

התלהבות מוהרנ"ת ז"ל בבדיקת חמץ

הבית, וגם אכלו שם חמץ, ולא היה למוהרנ"ת ז"ל רק חדר אחד לעצמו, ובהגיע ליל בדיקת חמץ הכין עצמו לעשות הבדיקה בחדרו, ועשה את הברכה בהתעוררות גדולה פדרכו, ופניו היו כלפיד אש, עד שנבהלו הרצענים מקולו ומפניו מאד, ובקשו ממנו סליחה, ואמרו לו, שייכול לבדוק בכל הבית כרצונו ולא יפריעו לו כלל, ולבסוף יצאו מן הבית לגמרי בערב פסח כחצות היום, והיה נס גדול.

ואמר מוהרא"ש ז"ל, שזמן בעור חמץ הוא זמן בעור הסמ"ך מ"ם וחילותיו הטמאים מן העולם, וכמו שאומרים בנסח התפלה שנוהגים לומר בעת שרפת חמץ: "ותבער פחות הטמאה והקלפה, וכל אויביך (סמ"ך מ"ם) וכל שונאיך (לילי"ת) מהרה יברתו וכו', ועל פן ראוי להתעורר אז בתשוקה רבה ובהתעוררות גדולה לבקש מהקדוש ברוך הוא שיכלו הסמ"ך מ"ם וכחות הטמאה מן העולם, ונזכה לראות בגלוי שכניה במו עינינו, וכן לכוון באמירת "כל חמירא וגו'" - לבטל כל מיני חמץ שבלבו הכולל מחשבות זרות, עצבות, ומרה שחורה וגאונה, ובזה יקיים מצות בעור חמץ פראוי, ויזכה לחג פשוט ושמח באמת.

שרפת חמץ

פעם, בפעם שרפת חמץ ירדו גשמים עזים בחוץ, וכאשר נגשו אנשי שלומנו עם מוהרא"ש ז"ל לשרף את החמץ, בקש שיעשו מדורות נפרדות, מחשש שבצעטיו של הגשם לא ישרף החמץ פראוי, לכן עשה מדורה קטנה לעצמו, ושאר אנשי שלומנו עשו גם הם מדורות נפרדות לשרף את חמצם. כאשר סימנו כלם

כל אחד צריך לבער את יצרו הרע ולא להתערב בקוה שונגע לחברו

לשרף את החמץ כדין, ענה ואמר מוהרא"ש ז"ל לאנשי שלומנו: דעו, כי ענין בעור ושרפת חמץ הוא ענין בעור ושרפת היצר הרע והסטרא אחרא, וזוהי עבודת כל אחד ואחד בעצמו, הינו שכל אחד צריך לבער את היצר הרע שלו ולא להתערב במה שנוגע לחברו, והלואי שיצא ידי חובתו, הינו שיזכה לבער ולבטל את היצרים הרעים שלו לגמרי, אבל להתערב בעניני חברו, הינו איך ובמה הוא שורף את חמצו - זהו אסור בהחלט, כי לכל אחד יש נסיונות אחרים, וממילא נזקק לעצות אחרות איך לעמד בהם, ואין אפשרות לומר לזולתו דעות בענין זה. ובדאי בדרך נעם ואהבה יש מצוה גדולה לדבר עם חברו, ולעורר אותו לתשובה ולדבקות השם יתברך, והוא ממילא יקבל עצות ודרכים לתקן את כל מה שצריך, אבל להתערב בפרטיות בעניני חברו, ולהסתפל על פשלונו, ולהגיד לו מוסר ודעות וכו', אין זו דרך רבנו ז"ל כלל! וגם ספנה גדולה יש בדבר, שלא יחליש דעת חברו, ויפיל אותו ליאוש, רחמנא ליצלן, שזה גרוע מהכל.

וזה גם הרמז במנהג ישראל קדושים, שנוהגין לקחת לבדיקת חמץ כף של עץ, ואחר כך שורפים אותה ביחד עם החמץ, כי זה מרמז, שפמו שיש לכל אחד ואחד את הפה שלו שהוא אוכל בה, ואף אחד לא יקח אותה מידו, כמו כן בבדיקת חמץ ובעורו, כל אחד ואחד צריך לבער את החמץ שלו, ולא יתערב בחמץ חברו כלל. ואחר כך, כששורפים את הפה ביחד עם החמץ, זה בא לרמז שעקר התשובה הוא לשרף ולבער את האנוכיות של האדם, הינו גם את הדברים הפרטיים השייכים לו לבדו, בחינת הפה שאוכל בה, גם את זה שרף לגמרי לכבוד השם יתברך, הינו שלא ירבו את כל מחשבותיו תמיד רק על הצרכים הפרטיים שלו, שתהיה לו לבד תמיד הפה שלו לאכול

רמז לכה
העץ
בבדיקת
חמץ

בה, ומה שֶׁנַּעֲשֶׂה עִם חֲבֵרוֹ לֹא אֲכַפֵּת לוֹ כָּלֵל, כִּי גַם זֶה פָּגַם, כִּי הֲלֹא לֵב שֶׁל יְהוּדֵי צָרִיף תָּמִיד לְהַרְגִּישׁ אֶת צָרְכֵי חֲבֵרוֹ, וְלִרְאוֹת וּלְהִתְבּוֹנֵן אִיף וּבְמָה הוּא יְכוּל לַעְזוֹר לוֹ, וּכְשֶׁאָדָם שׁוֹרֵף אֶת הָאֲנוּכִיּוֹת שֶׁלוֹ וּמִתְחִיל לְהַרְגִּישׁ שֵׁשׁ עוֹד יְהוּדִים בְּעוֹלָם, וּכְלָנוּ נִצְטָרֵף לְחִזּוֹר אֶל הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, זֶהוּ סִימָן שֶׁהִתְחִיל לְבַעַר אֶת הַיָּצֵר הָרַע שֶׁלוֹ, וְסוּף כָּל סוּף יִזְכֶּה לְבַעֵרוֹ לְגַמְרֵי.

וְהִנֵּה בּוֹדָאֵי בְּעֵנֵין זֶה יֵשׁ שְׁקוּל הַדַּעַת דַּק מְאֹד, כִּי מֵצַד אֶחָד אָסוּר לוֹ לְהִתְעַרֵב בְּחֻמֵץ חֲבֵרוֹ וּלְהִטִּיף לוֹ מוֹסֵר, אֲבָל מֵאֵיזֶף, אָסוּר לוֹ לְהִתְרַכֵּז בְּכָל מַחְשַׁבְתּוֹ רַק עַל עֲצָמוֹ וּלְשַׁכַּח מִכָּל הָעוֹלָם, כִּי זוֹ בְּחִינַת נַח, שֶׁסָּגַר אֶת עֲצָמוֹ בְּתֵבָה וְלֹא הִיָּה אֲכַפֵּת לוֹ שֶׁכָּל הָעוֹלָם נִמְחָה בְּמֵים [כְּמוֹבָא בְּזִהַר הַקְּדוּשׁ (ח"א רנז ע"א)], וְאֵין זוֹ הַשְּׁלֵמוֹת, רַק הָעֵקֶר הוּא לְאַחֵז אֶת שְׁנֵיהֶם בְּיַחַד, הֵינּוּ בְּבִדְיַקַת הַחֻמֵץ אֲנִי בּוֹדֵק רַק אֶת הַחֻמֵץ שְׁלִי. אֲבָל בְּשִׂרְפַת חֻמֵץ, אֲנִי שׁוֹרֵף גַּם אֶת הָאֲנוּכִיּוֹת שְׁלִי, שְׁלֹא אֶהְיֶה סָגוּר וּמְסֻגָּר בְּתוֹף עֲצָמִי, וְלֹא אֶחְשַׁב תָּמִיד אִף וְרַק מֵהַצָּרְכִים שְׁלִי, רַק יִהְיֶה לִי גַם לֵב לְהִבִּין צָרְכֵי חֲבֵרִי, וּבְיַחַד, בְּדִרְף נַעַם וְאַהֲבָה נִזְכָּה לְשׁוֹב לְהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ. [אַחַר הַשִּׁיחָה הַזֹּאת, הִתְבַּטְּאוּ אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, שֶׁבּוֹדָאֵי הִיָּתָה כְּדָאִית כָּל הַטְּרַחָה שֶׁנִּגְרָמָה בְּעֵטְיוֹ שֶׁל הַגֵּשֶׁם, וְהַקְּשֵׁי שֶׁהִיָּה כְּרוּף בְּכָל הָעֵנֵין, כְּדִי לְשִׁמּוֹעַ שִׁיחָה נִפְלְאָה עִם הַדְּרָכָה נְחוּצָה כְּזוֹ].

חג הפסח

מוהרא"ש ו"ל אָמר, אָשר עקר חג הפסח אָנו חוגגים על שם יציאת הדבור מן הגלות, כי מקדם היינו משעבדים תחת יד פרעה שהוא "פה רע", שהם כלליות הדבורים הרעים והאסורים המבלבלים את דעת האדם מאד, ועכשו יצאנו לחרות, וזכינו לחג הפסח שהוא "פה־סח", שהפה שלנו התחיל לדבר ולהשיח דבורים קדושים של תורה ותפלה אל השם יתברך, שזהו עקר הגאולה והחרות, וכמו שפכתוב (שמות יד, ב): וישובו ויחנו לפני "פי החירות", שעקר החרות הוא חרות הפה, כשמתחיל לדבר דבורים קדושים של תורה ותפלה כפי רצונו, ויוצא מבית האסורים של הסמ"ך מ"ם - שאינו מניח אותו לדבר דבורים קדושים אל השם יתברך. כי מקדם היינו במצרים שהוא "מצר ים" החכמה, שהרי גלות הדבור גרמה גלות הדעת והמוחין, אבל אחר כך זכינו לחמשים שערי בינה, וכמו שפכתוב (שמות יג, יח) וחמשים עלו בני ישראל מארץ מצרים, וזכינו לקבל את התורה, ולהיות עם הנבחר להקדוש ברוך הוא.

עקר החרות
הוא חרות
הפה

וְלָכֵן מחג הפסח מתחיל ענין חדש עם כל אחד מישראל, שזוכה לגאול את הפה והדבור שלו מן הגלות, ויש לו חרות הפה לעסק בתורה ובתפלה כפי רצונו, ואף על פי שבתחלה בודאי הכל עדין בתכלית הקטנות והצמצום, כי עדין אינו זוכה להרגיש טעם בכל מה שלומד ומתפלל, אבל על ידי שמרגיל את פיו לדבר דבורים קדושים של תורה ותפלה, על ידי זה לאט לאט נזדבך מחו ודעתו, ולבסוף מרגיש מתיקות ונעימות נפלאה בכל מה שלומד ומתפלל.

בפסח
מתחיל ענין
חדש עם
כל יהודי

וְעַל כֵּן בְּבוֹא חַג הַפֶּסַח רְאוּי לְאָדָם לְחַדֵּשׁ עֲצֻמוֹ מְאֹד בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, וּבִכְפָּרַט בְּעִבּוּדַת הַתְּפִלָּה, וְלַעֲשׂוֹת הַתְּחִלָּה חֲדָשָׁה לַעֲסֹק בַּתְּפִלָּה וְהַתְּבוּדוֹת בְּכָל יוֹם, חֶק וְלֹא יַעֲבוֹר, כִּי 'חַג הַפֶּסַח' נִקְרָא עַל שֵׁם: 'פֶּה - סָח', הֵינּוּ שֶׁהִפֵּה הַתְּחִיל לְהַשִּׁיחַ תְּפִלוֹת שִׁירוֹת וְתִשְׁבָּחוֹת לְהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, כִּי לִפְנֵי זֶה הָיָה הַדְּבֹר בְּגִלוֹת, וְלֹא זָכוּ עַדְיָן לְהַתְּפַלֵּל לְהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ כְּרְאוּי, אֲבָל כְּשֶׁבֵּא מִשָּׁה רַבְּנוּ, עָלָיו הַשְּׁלוֹם, וְהֵאִיר בָּהֶם אֶת הַדַּעַת, אָז הַתְּחִילוּ לַעֲסֹק בַּתְּפִלָּה כְּרְאוּי, וּכְמוֹ שֶׁפָּתוּב (דְּבָרִים כו, ז): "וַנִּצְעַק אֵל ה' אֱלֹקֵי אֲבוֹתֵינוּ, וַיִּשְׁמַע ה' אֵל קוֹלֵנוּ" וְכוּ', וּבִזְכוּת זוֹ יֵצְאוּ מִמִּצְרַיִם, וּבָאוּ לִפְנֵי הַר סִינַי לְקַבֵּל אֶת הַתּוֹרָה, וְנַעֲשׂוּ הָעַם הַנִּבְחָר לְהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, וְלָכֵן בִּימֵי הַפֶּסַח הַקְּדוּשִׁים רְאוּי לְאָדָם לְהַתְּעוֹרֵר מִחֲדָשׁ לַעֲסֹק בְּעִבּוּדַת הַתְּפִלָּה, וּלְפָרֵשׁ כָּל שִׁיחָתוֹ לִפְנֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ תָּמִיד, וּבִזְכוּת זוֹ יִזְכֶּה לְצֵאת מִכָּל הַמִּצְרַיִם וְהַקְּטָנוֹת שָׁלוֹ, וְלְהִתְקַרֵּב אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ בְּאַמֶּת.

וְכִשְׁפַּעַם שָׁאָלוּ אֶת מוֹהֲרָא"ש ז"ל, אֵיךְ מְקַיְמִים דְּבָרֵי חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (פְּסָחִים קטז ע"ב): 'בְּכָל דּוֹר וְדוֹר חַיֵּב אָדָם לְרִאוֹת אֶת עֲצֻמוֹ כְּאֵלּוּ הוּא יֵצֵא מִמִּצְרַיִם' כְּרְאוּי? עֲנָה וְאָמַר מוֹהֲרָא"ש ז"ל בְּפְשִׁיטוֹת, הֲרִי כָּל אֶחָד וְאֶחָד יוֹדֵעַ הֵיטֵב מֵה שֶׁעָבַר עָלָיו קִדְּם שְׁזָכָה לְהִתְקַרֵּב אֵל רַבְּנוּ ז"ל וְאֵל צְדִיקֵי אֲמֶת שְׁבַדוֹר, שֶׁהָיָה בְּתוֹךְ מִצְרַיִם מִמֶּשׁ, הֵינּוּ בְּתוֹךְ מִצְרַיִם הַמוֹחִינִן, וְהִפֵּה שָׁלוֹ הָיָה סָגוּר וּמְסֻגָּר, בְּלִי יְכֻלֵּת לְהוֹצִיא דְּבֹר אֶחָד שֶׁל תּוֹרָה וְתְפִלָּה כְּרְאוּי, כִּי לֹא הָיָה מְעַבִּיר אֶת הַסִּדְרָא שְׁנַיִם מִקְרָא וְאֶחָד תְּרַגּוּם בְּכָל שְׁבוּעָה, וְלֹא הָיָה פּוֹתַח מִשְׁנִיּוֹת אוֹ גְּמָרָא, וְלֹא הָיָה מִתְּפַלֵּל אֶת שְׁלֹשֶׁת הַתְּפִלוֹת כְּרְאוּי, וּמִכָּל שְׁכָן שְׁלֹא הָיָה מְדַבֵּר דְּבוּרֵי תְּפִלָּה וְהַתְּבוּדוֹת אֵל הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, וּמֵאֵז שְׁזָכָה לְהִתְקַרֵּב אֵל רַבְּנוּ ז"ל וְאֵל צְדִיקֵי אֲמֶת שְׁבַדוֹר, הֲרִי נִפְתַּח פִּיּוֹ

איך מקיימים
וציאת
מצרים בכל
דור?

באור גדול, והתחיל לומר הרבה דבורי תורה ותפלה, ולדקדק מאד לעבר הפרשה שנים מקרא ואחד תרגום בכל שבוע, וכן ללמד משניות וגמרא בכל יום, ולהתבודד הרבה עמו יתברך, הרי נתקיים בו (שמות יב, יא): "פסח" הוא לה', שנפתח הפה שלו לשוח אל השם יתברך, אם כן הרי יצא ממצרים ממש, ובזכרו כל זאת הרי מקיים בשלמות דברי חכמינו הקדושים: "חיב אדם לראות את עצמו כאלו הוא יצא ממצרים", כי זו היא יציאה ממצרים ממש.

ואמר מוהרא"ש ז"ל, שהרבה מאנשי שלומנו היו נוהגים לספר לבניהם ולאנשי ביתם בליל פסח את סדר התקרבותם אל רבנו ז"ל, וכל הנסים והנפלאות שעשה עמהם הקדוש ברוך הוא עד שזכו להתקרב אל רבנו ז"ל ואל צדיקי אמת שבדור, ובזה היו מקימים מצות "ספור יציאת מצרים" בשלמות, כי העקר לספר על עצמו ממש, וכמו שאיתא בזהר (פרשת בא מ' ע"ב - שנוהגין לומר לפני ההגדה), חובה איהו על בר נש לאשתעי תדיר קמיה קודשא בריהו הוא ולפרסומי ניסא בכל אינון נסין דעבד (חוב הוא על בן אדם לספר תמיד לפני הקדוש ברוך הוא כל הנסים שעושה עמו), ואיזה נס יותר גדול מזה, שזכה לצאת ממצר וקטנות המוחין, ולהתקרב אל רבנו ז"ל ואל צדיקי אמת שבדור? ! על כן בבוא חג הפסח, על כל אחד להזכיר עצמו את החסדים והרחמים שעשה עמו הקדוש ברוך הוא להוציאו מגלות הדעת והדבור, ולעשות התחלה חדשה לקדש הפה שלו עם דבורי תורה ותפלה, ובזה ימשיך על עצמו האורות הגדולים היורדים בחג הפסח על נשמות ישראל, וטוב לו לנצח.

לספר כל הנסים שעשה עמו הקדוש ברוך הוא

סדר ליל פסח

מוהרא"ש ו"ל אָמר, אֲשֶׁר עֲצָם הַשְּׂמֵחָה הַשְּׂרוּיָה בְּכָל הָעוֹלָמוֹת
 בְּלֵיל הַסֵּדֶר שֶׁל פֶּסַח - אֵין לְתֹאֵר וְאֵין לְשַׁעַר כָּלֵל,
 כִּי אַז הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ שְׂמַח עִם כָּל אֶחָד וְאֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל כְּמוֹ אֲבֵא
 הַשְּׂמַח עִם בְּנוֹ יַחֲדוֹ, וְהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בָּא אַז עִם כָּל הַפְּמִלְיָא
 שָׁלוּ לְכָל בְּתֵי יִשְׂרָאֵל, לְרֹאוֹת אֵיךְ הֵם עוֹרְכִים אֶת הַסֵּדֶר, וְהַקְדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא מִתְפָּאֵר בְּפָנָיו כָּל הַפְּמִלְיָא שָׁלוּ וְאוֹמֵר: "רְאוּ בָנִים
 חֻבִּיבִים שֵׁישׁ לִי בְּאַרְץ, שֶׁהֵם עוֹרְכִים אֶת הַסֵּדֶר עִם בְּנֵי מִשְׁפַּחְתֶּם,
 בָּנִים וּבְנֵי בָנִים, נְכָדִים וְנִינִים, כָּלֵם יוֹשְׁבִים בֵּיחָד וְשִׂמְחִים
 בְּשִׂמְחָתִי שְׂגָאֵלְתִי אוֹתָם מִמְצָרִים", כִּי כֵן הִיְתָה מִצְוֹת אֲכִילַת
 פֶּסַח, כָּל הַמִּשְׁפָּחָה בֵּיחָד, וְכִמוֹ שֶׁפְּתוּב (שְׁמוֹת יב, ג): "שֶׁה לְבֵית
 אָבוֹת שֶׁה לְבֵית". וְהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְכַרִּיז וְאוֹמֵר בְּכָל הָעוֹלָמוֹת:
 "וַיִּמָּה עֲכָשׁוּ שֶׁהֵם עֲדִין בְּגִלוּת, וְעוֹבֵר עֲלֵיהֶם מֵה שְׁעוֹבֵר, אַף
 עַל פִּי כֵן הֵם עוֹרְכִים אֶת הַסֵּדֶר בְּשִׂמְחָה רַבָּה, וְשִׂמְחִים בְּמִצְוֹתֵי,
 קַל וְחֹמֶר וּבֶן בְּנוֹ שֶׁל קַל וְחֹמֶר, כְּשֶׁאֵנִי אֲגַאֵל אוֹתָם מִכָּל הַגְּלוּת
 וּמִכָּל הַצָּרוֹת גְּאֵלַת עוֹלָם, כִּפְמָה יִשְׁמְחוּ בְּשִׂמְחָתִי וַיִּקְיְמוּ הַתּוֹרָה
 וְהַמִּצְוֹת בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה", וְלִכֵּן בְּלֵיל הַסֵּדֶר שֶׁל פֶּסַח מִתְעוֹרְרִים
 רַחֲמִים רַבִּים וְגִדּוּלִים בְּשָׂמִים, וּבִזְכוּת לֵיל הַסֵּדֶר נִשְׁפָּעִים עַל
 נַשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל כָּל מִינֵי הַשְּׁפָעוֹת טוֹבוֹת בְּרוּחָנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת
 עַל כָּל הַשָּׁנָה כְּלָה.

וְעַל כֵּן בְּשַׁעַת הַסֵּדֶר צָרִיכִים לְהִזְהַר מְאֹד לְשַׁבֵּת בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה
 וּבְאַרְיִכוּת אַפִּים וּבְסִבְלָנוֹת גְּדוּלָה, וְלֹא לְהַקְפִּיד אִם הֵילָדִים
 קוֹפְצִים וְצוּהֵלִים כְּדֶרֶךְ יְלָדִים, וְרוֹצִים לְשָׂאוֹל שְׂאֵלוֹת וְקִשְׁיוֹת,
 וְלִגְנוֹב הָאֲפִיקוֹמָן, כְּדֶרֶכְכֶם בְּלֵיל הַסֵּדֶר, וּמִכָּל שְׂכָן לֹא לְהַקְפִּיד
 עַל אֲשֶׁתּוֹ אִם אֵיזָה דְּבָר אֵינּוּ מוֹכֵן כְּרֹאוּי, אוֹ עַל שְׂאֵר בְּנֵי בֵּיתוֹ
 אוֹ הָאוֹרְחִים הַנִּמְצָאִים אֲצֵל הַסֵּדֶר, כִּי אַז מְנַסִּים אֶת הָאָדָם לְבַחֵן

כִּהִתְנַהֲגוּתוֹ
 בְּסִבְלָנוֹת
 בְּלֵיל הַסֵּדֶר
 כִּי יִזְכֶּה כָּל
 הַשָּׁנָה

את מדת סבלנותו ואריכות אפו, אם עכשו הוא שמח בשמחת הקדוש ברוך הוא, ולא אכפת לו משום דבר אחר כלל, או לא, וצדיקים אמרו ש"ליל פסח נקרא "סדר", כי אז אדם עושה סדר לעצמו על כל השנה, אם יושב בשמחה ובאריכות אפים, ושמח במצות השם יתברך, אזי יזכה לשמח כל השנה ולקנות לעצמו מדת הסבלנות ואריכות אפים באמת, אבל אם מקפיד וכועס, חס ושלום, על אשתו או על הילדים, ומאבד סבלנותו, אזי יסבל מזה כל השנה, חס ושלום. ולכן על האדם להתכונן על כל זה מקדם, ויזכר וידע שמונסיס אותו בליל הסדר לראות את שמחתו וסבלנותו, ואז טוב לו כל השנה.

ויש לזכר דברי רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן פב), שעקר שלמות "סדר" הוא כשמחברים אליו "שלא כסדר", הינו לדעת שאפלו אם יש איזה דבר שנוראה "שלא כסדר", גם בתוכו יש "סדר" נפלא, כי בכל דבר יש השגחה נפלאה, ואין שום תנועה בלעדיו יתברך כלל, ואם יקבל הכל באהבה, וידע שיש "סדר" נפלא לכל הבריאה, אזי יזכה לשמח כל השנה בשמחת הקדוש ברוך הוא, וטוב לו כל הימים.

בגל "שלא כסדר" יש "פסדר"

וספר מוהרא"ש ז"ל, שפעם הגיע הצדיק הקדוש רבי משה ליב מסאסוב זי"ע אל הצדיק הקדוש הרבי ר' אלימלך מליז'ענסק זי"ע לשבת קדש פרשת בא, והרבי ר' אלימלך זי"ע כבד את רבי משה ליב זי"ע לומר דברי תורה אצל השלחן, אבל הרב הקדוש רבי משה ליב זי"ע התבייש, ולא רצה לומר תורה לפניו, אבל הרבי ר' אלימלך זי"ע הפציר בו מאוד, ולא היתה לו ברירה, והתחיל לומר, הנה כתיב בפרשת השבוע (שמות יב, כז): "ואמרתם זבח פסח הוא לה' אשר פסח על בתי

הרבי מסאסוב אצל הרבי ר' אלימלך

בני ישראל במצרים בנגפו את מצרים ואת בתינו הציל". ויש לדקדק, לכאורה היה צריך לכתב, אשר פסח "מעל" בתי בני ישראל, כי הקדוש ברוך הוא קפץ ודלג כביכול "מעל" בתי בני ישראל, ועבר ונגף בתי מצרים, ולמה כתיב "על" בתי בני ישראל? אבל התרוץ הוא, שבשעה שהקדוש ברוך הוא בא בליל פסח עם כל הפמליא של מעלה, לראות איך בני ישראל עורכים את הסדר במצרים, היתה שמחה גדולה כזאת אצל הקדוש ברוך הוא וכל הפמליא של מעלה, עד שכלם כביכול נכנסו לרקוד של שמחה "על" גגי בתי בני ישראל, וכל המלאכים הצביעו על כל בית של ישראל, ואמרו בשמחה עצומה: "דא וואינט א יוד! דא וואינט א יוד!". ("פאן גר יהודי, פאן גר יהודי"). וכאשר ספר הרב הקדוש רבי משה ליב זי"ע זאת, נכנס לתוך שמחה והתלהבות כזו עד שקפץ על השלחן של הרב הקדוש הרבי ר' אלימלך זי"ע: והתחיל לרקוד בשמחה עצומה, והצביע על הרבי ר' אלימלך זי"ע, וצעק ואמר: "דא וואינט א יוד! דא וואינט א יוד!". וממעשה נפלא זה למדים אנחנו אודות עצם השמחה הרוחנית העליונה השורה בכל העולמות בליל הסדר של פסח, אשרי הזוכה לשבת אצל הסדר בסבלנות גדולה ובשמחה עצומה.

רמזי סימני ליל הסדר

פעם, בליל התקדוש חג הפסח דבר מוהרא"ש ז"ל, מעצם מעלת הלילה הקדוש הזה, ואיך שהאדם צריך לנהל את הסדר בנימוס ובדרך ארץ גדול, כי אז בשעת מעשה - האדם עושה סדר לכל חייו במשך כל ימות השנה, וכפי שהאדם מתנהג בסדר, כן תלך לו כל השנה, ולכן בודאי כדאי לישב בסדר בשמחה ובדבקות גדולה, כי אזי תהיה לו שנה של שמחה וחיים אמתיים בדבקות הבורא יתברך שמו. ועל כן העקר שישמר האדם את עצמו מאד מאד מפעם וקפדות בשעת הסדר, כי מדת הפעם מכלה ומפסידה לו הכל, רחמנא ליצלן, והבעל דבר עושה כל מיני חכמות וערמומיות להכשיל את האדם בכעס בסדר, כי כאן נשפף לו היין וכאן שברו לו הילדים את המצות, וכאן לקחו לו את ההגדה שלו וכו'. ומדת הפעם מתחילה לבער בו, אבל כשאדם יודע שזה נסיון מן השמים, אזי ימחל ויותר על הכל, וימשיך את הסדר בשמחה ובדבקות גדולה, ולא יהיה אכפת לו כלל מכל הדברים האלו, ובדרך זו תהיה לו שנה של שמחה ודבקות, ויהיה נשמר ממדת הפעם לגמרי.

כפי שהאדם מתנהג בסדר, כן תלך לו כל השנה

והנה על קטב זה אפשר לפרש את כל הסימנים של ליל הסדר: קדש ורחץ וכו', שבעל ההגדה מזהיר אותנו שנשמר מאד ממדת הפעם והקפדות, ובדרך זו יהיו לנו חיים טובים כל השנה, כי "קדש ורחץ" מרמזים שעקר הקדשה תלוי ברחיצה מפעם ומקפדות, כי "רחץ" אותיות "רצח", הינו הרציחה של פעם, ומדה זו צריכים לרחץ לגמרי מן האדם. גם "רחץ" ראשי תבות צ'דיק ח'סד ר'חמים, הינו אם אתה רוצה להיות צדיק, דהינו שומר הברית באמת, אז תמיד תאחז במדת החסד והרחמים, ותגמל חסד עם כל הבריות, ותרחם עליהם,

עקר הקדשה תלוי ברחיצה מפעם ומקפדות

שיחות רמזי סימני ליל הסדר מוהרא"ש לא

ותהיה נזהר מהפעס בתכלית הזהירות. וכבר גלה לנו רבנו ז"ל, שמדת הפעס באה מפגם הברית, רחמנא ליצלן (עין שיחות הר"ן סימן רמט), ולכן הרוצה להיות צדיק נוטר הברית באמת, צריך לרחץ ולנקות את עצמו לגמרי ממדת הפעס והקפדות.

לעולם יהא
אדם רך
בקנה'

"ברפס" הינו שתהיה מתגבר כל כף על יצר הפעס שלך, עד שתהיה בבחינת ר"ף וס"ף, הינו שתזכה לקים את מה שאמרו חכמינו הקדושים (תענית כ' ע"ב): 'לעולם יהא אדם רך בקנה', הינו שלא תכעס ותהיה עצבני על שום דבר, רק תהיה תמיד פאסקפה הנדרסת בידי כל, הינו כמו מפתן הבית (שקורין שוועל), וזהו ברפס - נוטריקון ר"ף ס"ף.

לחצות
תאותו
מיפעס
ומפחלקת

"יחץ" זה גם מרמז על שבירת הפעס והקפדות, כי יח"ץ אותיות חצ"י, שזוהי בחינת מחלקת ורדיפות הנמשכות ממדת הפעס, וכמו שכתב התרגום על הפסוק (בראשית מט, כג): "וימררהו ורבו וישטמהו בעלי חצים" - בעלי פלוגתא. ורבנו ז"ל מפרש על פי זה מאמר חכמינו הקדושים (קהלת רבה א): 'אין אדם מת וחצי תאותו בידו', הינו מי שאוחז תאותו ממחלקת ומפעס, אזי בודאי כאלו לא מת, וכמו שבקש דוד המלך (תהלים סא, ה): "אגורה באהלך עולמים", ושאלו חכמינו הקדושים (ירושלמי שקלים פרק ב): 'וכי עלתה על דעתו של דוד שיהיה חי וקיים לעולמים? אלא על ידי שיהיו אומרים דבר הלכה משמו, ולא יתרבו עליו בעלי מחלקת, אזי נחשב כאלו חי וקיים לעולם ואינו מת. וזהו 'אין אדם מת וחצי תאותו בידו', הינו כשאוחז תאותו ממחלקת, כי אזי נחשב כאלו חי לעולם ועד, כמו שאמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן קמה). וזהו יח"ץ אותיות חצ"י, הינו שאם יחצה וישבר ממנו מדת החצי, שהיא הפעס והמחלקת, אזי יזכה לירש בין את העולם הזה ובין את העולם הבא, שהם כמו שני חצאים

של חלק אֶחָד, כִּי בּוֹדָאֵי זֶה עֶקֶר הַשְּׁלֵמוֹת, שְׂיִקְשֶׁר הָאָדָם אֶת חַיֵּי הָעוֹלָם הַזֶּה לְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא, וַיִּדַע שְׂשֻׁנֵיהֶם בְּיַחַד נִקְרָאִים 'עוֹלָם שְׁלֹם', וְזֶהוּ כְּפִי שְׂמֵפֵר אֶת הַפְּעַס בְּרַחֲמָנוּת, וְחַי בְּשָׁלוֹם עִם כָּל בְּרִיָּה - בֵּן הוּא זוֹכֵה לִירֵשׁ אֶת שְׁנֵי הָעוֹלָמוֹת בְּיַחַד.

"מגיד" זֶהוּ כְּמוֹ מִן גִּיד, הֵינּוּ מֵהֵיכָן נִמְשָׁכֶת מֵדַת הַפְּעַס וְחֵרוֹן הָאֵף? זֶהוּ מִגִּיד - בְּרִית קִדְשׁ, וְכַמְבָּאָר בְּדַבְּרֵי רַבְּנֵי ז"ל (לְקוּטֵי מוֹהַר"ן חֵלֶק א' סִימָן כ) עַל הַפְּסוּק (דְּבָרִים ד, יג): "וַיִּגַד לָכֶם אֶת בְּרִיתוֹ", שְׂאֲמִירַת הַהֲגָדָה בְּלִיל פֶּסַח בְּקוֹל רֶם הִיא מְסַגְּלַת לְתַקּוֹן הַבְּרִית, עֵינֵן שָׁם. כִּי מִי שְׂפּוֹגֵם בְּבְרִית, חָס וְשָׁלוֹם, הוּא תָּמִיד בְּכַעַס וּבִקְפָּדוֹת (כְּמוֹכָא בְּשִׁיחוֹת הַר"ן סִימָן רמט), וְכָל עֶקֶר גְּלוּת מִצְרַיִם הִיָּה כְּדֵי לְתַקֵּן פְּגָם הַבְּרִית שֶׁל אָדָם הָרָאשׁוֹן, כְּמוֹכָא בְּכַתְּבֵי הָאֲרִיז"ל, וּמִשָּׁה רַבְּנֵי, עָלְיוֹ הַשְּׁלוֹם, תָּמָה, לְמָה הִצְרַכּוּ עִם יִשְׂרָאֵל לְרַדֵּת לְגָלוּת עֲמוּקָה וְחִשׁוּכָה כְּזוֹ, אֲבָל כְּשֶׁרָאָה דְלִטּוֹרִין וּבְעָלֵי הַמַּחְלָקֶת שֶׁהָיוּ בֵּינֵיהֶם, אָזִי אָמַר: "אֲכֹן נוֹדַע הַדְּבָר", כִּי מִן הַפְּעַס וְהַקְּטָטוֹת שֶׁהָיוּ בֵּינֵיהֶם, הֵבִין שְׂזֶה מוֹרָה עַל פְּגָם הַדַּעַת, פְּגָם הַבְּרִית, רַחֲמָנָא לִיִּצְלֵן. וְלִכֵּן בָּא אֲלֵיהֶם לְהָאִיר בָּהֶם אֶת דַּעַת הָאֲמֵת, דַּעַת הַקְּדוּשָׁה - שְׂיִרְחֲצוּ וַיִּטְהָרוּ אֶת עַצְמָם מֵהַפְּעַס וְהַקְּפָדוֹת הַזֵּו לְגַמְרֵי, וּבְזֶה יִזְכוּ לְתַקֵּן פְּגָם הַבְּרִית.

על ידי תקון
הברית נצול
כפעם

וְזֶהוּ "רְחֻצָּה" - הֵינּוּ שְׂעֶקֶר הָעֲצָה לְבַטֵּל אֶת הַפְּעַס וְהַאֲכִזְרִיּוֹת הִיא עַל יְדֵי בְּחִינַת רְחֻצָּה וְטְבִילָה בְּמִקְוֵה, כִּי אֵין דְּבָר שְׂמִטְהַר אֶת הָאָדָם כְּמוֹ טְבִילַת מִקְוֵה, וְהוּא גַם סְגֻלָּה גְּדוּלָּה מְאֹד לְבַטֵּל אֶת הַפְּעַס מִן הָאָדָם, וְכַמְבָּאָר בְּכַתְּבֵי הָאֲרִיז"ל (עֵינֵן שְׂעֵרֵי רוּחַ הַקְּדוּשׁ, תַּקּוּן יג), כִּי מִקְוֵה בְּגִימְטְרִיא פְּעַס (עִם הַפּוֹלֵל), וְגַם הוּא גִימְטְרִיא הַשֵּׁם הַקְּדוּשׁ קַנ"א (שֶׁהוּא הַשֵּׁם הַקְּדוּשׁ אֵה"ה בְּמַלּוּי הַהֵי"ן כְּזֶה: אֶל"ף, ה"ה, יו"ד, ה"ה), שֶׁהוּא מְסַגֵּל לְבַטֵּל מִן הָאָדָם, וְלִכֵּן

השיכות של
מקוה ותקון
הברית
לכפעם

שיחות רמזי סימני ליל הסדר מוהרא"ש לג

הוא תקון נפלא מאד לטבל במקוה ולכונן לשם קנ"א הנ"ל, וזה יטהר וירחץ את האדם ממדת הפעס לגמרי, ולכן "מגיד ורחצה" הולכים ביחד הינו תקון הברית וטבילת מקוה, כי שניהם מסירים את הפעס מהאדם לגמרי.

למצא דעת גדולה וחיים נצחיים

וזהו "מוציא מצה" - הינו שעל ידי תקון המזח והלב, וזהירות מפעס, ושמירת הברית - תזכה למצא דעת גדולה וחיים נצחיים, וכמבאר בדברי רבנו ז"ל (עין לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן נו), ש"מצה מרמזת על התגלות דעת גדולה מאד, עין שם. וכשאדם זוכה לשמור על עצמו מכל שמץ דשמץ של פגם הפעס והמזח, רחמנא ליצילן, הרי שמחו ולבו קדושים וטהורים וזוכה לשלמות הדעת.

שידע ויאמין שמה שמרור לו עכשו, זה גם בהשגחתו בתשגחתו יתברך

"מרור" אבל מה יעשה האדם אם בכל זאת מר ומרור לו מאד, ועדין לא זכה להתגלות דעת כזו? אזי עקר העצה הוא "כורף", הינו שיכרף את המרור בין חתיכות המצה, הינו שידע ויאמין שמה שמרור לו עכשו, זה גם בהשגחתו יתברך הפרטי פרטית, ויזכה למצוא את השם יתברך בין בטיבו ובין בעקו, אשר זו בעצמה שלמות הדעת, בפעשה שהוא יודע שכל מארעותיו הם לטובה, והוא מעין עולם הבא ממש (עין לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן ד), ועל זה מרמזת כריכת המרור בין חתיכות המצה שהיא הדעת, וידע ויאמין שהכל בא לו רק מהשם יתברך לבד, וזה ימתיק מעליו את כל הצער והיסורים, וינגיש טעם מעין חיי העולם הבא.

שיהיה לו השפעות בזה ובבא

וזהו "שלחן ערוך" "צפון" - הינו שיזכה להשפעות טובות בין בעולם הזה ובין בעולם הבא, כי כאן למטה יהיה לו שלחן ערוך מכל טוב, ולא יחסר לו שום דבר פלל, וגם לעולם הבא יזכה לרב טוב הגנוז והצפון, בבחינת (תהלים לא, כ): "מה

רב טובך אשר צפנת ליראיך". ומהו עקר תענוג שעשועי עולם הבא? זהו "ברך הלל", הינו לברך ולהלל לשמו הגדול יתברך, כי תודה והודאה זה עקר שעשועי עולם הבא (עין לקוטי מוהר"ן חלק ב סימן ב), ומכל זה תזכה לבחינת "נרצה", אותיות "הרצין", הינו שתכליל לגמרי בהארת הרצון העליון, ולא תרצה שום דבר אחר כלל, רק להדבק בו יתברך תמיד בדבקות אמיתית ונצחית. אשרי מי שזוכה לנהל את הסדר בליל פסח עם פונות ומחשבות כאלו, שהוא מוכן לשבר מעצמו כל מיני פעם וקפדות, ולזכות להכליל בו יתברך לגמרי, כי אז ימשיך על עצמו שפע דקדושה לכל שאר ימות השנה בלה.

עת רצון בשעת הסדר

מוהרא"ש ז"ל אמר, שצריכים לזכר שעל ליל הסדר של פסח אמרו חכמינו הקדושים (משניות פסחים פרק י) ופאן הבן שואל את אביו - שפך אחד ואחד מישראל, שהוא בן חביב להקדוש ברוך הוא, שואל אז מאביו שבשמים כל מה שצריך, כי ליל הסדר הוא עת רצון גדול מאד, ויכולים לבקש מהקדוש ברוך הוא אז כל מה שצריך ברוחניות ובגשמיות. ומנהג ישראל קדושים שהילדים חוטפים וגונבים האפיקומן בליל הסדר, ואחר כך מבקשים מן האבא כל מה שנראה להם, וכל זה להזכיר לנו שיכולים גם אנו לבקש ולהתחנן אז מלפני אבינו שבשמים את כל מה שאנחנו צריכים ורוצים, וכל אחד יכול להשכיל עצוה לעצמו איך לנצל כמה דקות בתפלה - שיחה בינו לבין קונו והתבודדות להשם יתברך במשך שעות ליל הסדר בדבקות

ובאן הבן
שואל לאביו
שבשמים

ובהתלהבות, וכוונתו אי יזכה לפעל כל משאלות לבו לטובה. כי אז היא עת רצון נוראה ונפלאה מאד בשמים, והאדם יכול לפעל אז את כל משאלות לבו לטובה, בכחינת (תהלים פא, יא): "אנכי ה' אלקיך המעלה מארץ מצרים, הרחב פיך ואמלאהו", העקר שיפתח את פיו לשאל ולבקש כל משאלות לבו לפני השם יתברך.

מעלת
וקדושת
הקערה של
הסדר

ואמר מוהרא"ש ז"ל, שהקערה שאנחנו מסדרים בליל פסח אצל הסדר - הוא כלי קדוש ונורא מאד לקבל בתוכה כל ההשפעות הטובות היורדות אז מלמעלה, כי האורות שלמעלה באים מלבשים בעשר ספירות, וכלם נמצאים אצל הקערה בליל פסח, כי מסדרים שלש מצות, ועליהן ששה מינים, וביחד עם הקערה הם עשרה, כנגד עשר הספירות. כי שלשת המצות הן כנגד שלשת ספירות הראשונות, כתר חכמה בינה (ולפעמים נקראות חכמה, בינה, דעת), וששת המינים, ששה זרוע, ביצה, מרור, כרפס, חרסת, חזרת, מכונים כנגד ששת הספירות שהן: חסד, גבורה, תפארת, נצח, הוד, יסוד. והקערה עצמה היא מלכות, ובשעה שמסדרים את הקערה, מסדרים את כל הספירות על מקומן, וממשיכים האורות שלהן מלמעלה למטה, כי כשמסדרים את המצות אזי ממשיכים שלשת המוחין הקדושים של כתר חכמה ובינה (או חכמה בינה ודעת), וזוכים לדבק את המוח בו יתברך, וכן כשמסדר את הזרוע ממשיכים מדת החסד בקדושה, ועל ידי הביצה, מדת גבורה בקדושה, וכן כן.

ואנשי מעשה נוהגים להזכיר בשעת סדור הקערה את המינים עם הספירות המכונות כנגדם, כגון כשלוקח את המצה הראשונה אומר: כהן - חכמה, וכאשר לוקח את המצה שניה אומר: לוי - בינה, וכאשר לוקח את המצה שלישית אומר:

ישראל - דעת, וכן כש'לוקח את הזרוע אומר: זרוע - חסד, ביצה - גבורה, מרור - תפארת, חרסת - נצח, כרפס - הוד, חזרת - יסוד, ומסים ואומר: קערה - מלכות, ובשעת עריכתם יכון ויבקש מהקדוש ברוך הוא שיזכה להמשיך על עצמו כל המדות הקדושות האלו, ויזכה להיות דבוק בו יתברך כל השנה כלה.

ואמר מוהרא"ש ז"ל, שמה שאמרו חכמינו הקדושים (אבות ד, ג): 'אין לך אדם שאין לו שעה', דבר זה מרמז על הסדר הקדוש, שאז מסדרין את הקערה עם כל הסימנים: זרוע, ביצה ומרור וכו', וקערה בגימטריה שעה, הינו בשעה שאדם מסדר את הקערה עם כל הסימנים המרמזים על הספירות העליונות, זוהי שעה ועת רצון גדול מאד בשמים, ויכול להמשיך על עצמו שפע קדוש לכל השנה, העקר שלא יהיה בטלן, ויבקש מלפני השם יתברך על כל פרט ופרט, הינו שיזכה לחכמה בינה ודעת דקדושה, המרמזים במצות, וכן לחסד גבורה ותפארת, שהם הזרוע ביצה ומרור, ולנצח הוד יסוד, שהם חרסת כרפס והחזרת, והקערה בעצמה היא המלכות, שהיא האמונה הקדושה, שהכל עומד עליה. כי על ידי מעשה ידי האדם בליל הסדר הקדוש, יחד עם דבוריו ומחשבותיו הטהורות, יכול לפעל לעצמו כל מיני ישועות גדולות ונפלאות, והן תלונה אותו כל השנה כלה.

זמן סדור
הקערה הוא
עת רצון
גדול מאד

ולכן אשרי המנצל ליל הסדר בקדושה ובטהרה, ויש לו סבלנות ואריכת אפים לאשתו ולבניו - להסביר להם הנסים והנפלאות שעשה עמנו השם יתברך בצאתנו ממצרים, וכן מספר להם הנסים והנפלאות שעשה עמנו הקדוש ברוך הוא בכל משך ימי הגלות, ומכניס בהם אמונה ובטחון, שבקרוב יעשה השם יתברך עמנו נסים ונפלאות - להוציאנו מן הגלות לגמרי, כי אז

יֵאִיר אָצִלוּ לַיִל הַסֵּדֵר כָּל הַשָּׁנָה כְּלָהּ, וְיִזְכֶּה לַחֲזוֹת בְּנַעַם ה' וּלְבַקֵּר בְּהִיכָלוֹ.

הַגְּדָה שֶׁל פֶּסַח

הַפְּמִלְיָא שֶׁל
כִּינְעָלָה בָּאִים
לְשִׁמוּעַ אֶת
הַהַגְּדָה

מוֹהֲרָא"ש ז"ל אָמַר, שְׁבִהְגִיעַ אָדָם לְ"מַגִּיד" בְּסֵדֵר לַיִל פֶּסַח,

שֶׁהוּא מְצוֹת סְפוּר יְצִיאַת מִצְרַיִם וְקִרְיַאת הַהַגְּדָה -

רְאוּי לוֹ לְהִתְלַהֵב מְאֹד בְּהִתְלַהְבוֹת דְּקִדּוּשָׁה, וְלוֹמַר אֶת הַהַגְּדָה

בְּקוֹל רֶם וּבְהִתְלַהְבוֹת עֲצוּמָה, כִּי אַז בָּא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עִם

כָּל הַפְּמִלְיָא שֶׁל מַעְלָה לְשִׁמוּעַ נְשִׁמוֹת יִשְׂרָאֵל אוֹמְרִים אֶת

הַהַגְּדָה, וְלִרְאוֹת אֵיךְ שְׁשִׁמְחִים בִּישׁוּעָתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְכִמוֹ שֶׁפְּתוּב

בְּזֵהַר הַקְּדוֹשׁ (בֵּא מ' ע"ב - בְּקִטְעַ שְׁנוֹהֲגִין לוֹמַר לְפָנֵי אֲמִירַת הַהַגְּדָה): פְּקוּדָא

בְּתַר דָּא לְסַפֵּר בְּשִׁבְחָא דִּיצִיאַת מִצְרַיִם [הַמְצֹוָה שֶׁלְאַחַר זֶה,

לְסַפֵּר בְּשִׁבְחַ שֶׁל יְצִיאַת מִצְרַיִם], בֵּיהּ שַׁעְתָּא כְּנִישׁ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ

הוּא לְכָל פְּמִלְיָא דִּילֵיהּ וְאָמַר לוֹן, זִילוּ וְשִׁמְעוּ סְפוּרָא דְשִׁבְחָא

דִּילֵי דְקָא מְשַׁתְּעוּ בְּנֵי וְחֻדָּאן בְּפוּרְקָנֵי [בְּאוֹתָהּ שַׁעַה הַקְּדוֹשׁ

בְּרוּךְ הוּא מְקַבֵּץ אֶת כָּל הַמוֹנֵי מְלֹאכֵי מַעְלָה, וְאוֹמַר לָהֶם, לְכוּ

וְשִׁמְעוּ הַסְּפוּר שֶׁל הַשִּׁבְחַ שְׁלֵי שְׁמִסְפָּרִים בְּנֵי וְשִׁמְחִים בְּגֹאֲלֵתִין],

עֵינֵי שָׁם. וְכָל הַדְּבָר הַגְּדוֹל וְהַנּוֹרָא הַזֶּה נַעֲשֶׂה עַל יְדֵי כָּל אֶחָד

וְאֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל, מִן הַגְּדוֹל שֶׁבְּגְדוּלִים עַד הַקָּטָן שֶׁבְּקִטְנִים, וְלִכְן

רְאוּי לְהִתְעוֹרֵר מְאֹד בְּאוֹתָהּ עֵת, וְלוֹמַר אֶת הַהַגְּדָה בְּקוֹל רֶם

וּבְשִׁמְחָה עֲצוּמָה, כִּי עוֹשֶׂה בְּזֶה נַחַת רוּחַ גְּדוּלָה לְאָבִיו שֶׁבְּשִׁמְיָם.

וְאָמַר מוֹהֲרָא"ש ז"ל, שְׁאֲנִשֵּׁי שְׁלוֹמְנוּ נוֹהֲגִים לְדַקְדֵּק וּלְהִדַּר

לוֹמַר אֶת הַהַגְּדָה בְּקוֹל רֶם דִּיקָא, כִּי כִּף אוֹמַר רַבְּנוּ ז"ל

בְּפִרוּשׁ (לְקוּטֵי מוֹהֲר"ן חֶלֶק א' סִימָן כ'): "בְּשִׁבִיל זֶה אוֹמְרִים אֶת הַהַגְּדָה

אֲנִי
מְקַפְּדִים
לוֹמַר דִּיקָא
בְּקוֹל רֶם

בקול רם, כי הגאולה היתה על ידי קול, וכמו שכתוב (דברים כו, ז): וישמע ה' את קולנו". ואומר רבנו ז"ל שם, שאמירת ההגדה בקול רם הוא תקון הברית, וכמו שכתוב (דברים ד, יג): ויגד לכם את בריתו", כי דיקא על ידי אמירת ההגדה בקול רם ובפה מלא, מוציא את הדעת שלו מן הגלות, ומפל מה שפגם בה, וזוכה לחרות המוחין ולדעת דקדשה, ולכן אשרי הזוכה לומר ההגדה בקול רם ביחד עם כל בני ביתו, כי אז מן השמים משפיעים על כל המסבין מוחין קדושים חדשים, ועם המוחין באים גם כל מיני השפעות טובות ברוחניות ובגשמיות.

ואמר מוהרא"ש ז"ל, שענין תפלה בקול רם ובצעקה בחג הפסח, מצינו גם במקום אחר בדברי רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן רא), שאומר רבנו ז"ל: בפסח צועקין בתפלה, וכמו שכתוב (איכה ב, ז): "קול נתנו בבית ה' כיום מועד". ואיתא בתרגום, כקל עמא דמצלין בחגא דפסחא [בקול העם שמתפללין בחג הפסח], עיין שם. ויש לזה סמוכין מדברי הגמרא (פסחים פה ע"ב): כזיתא פסחא והלילא פקע איגרא (על ידי כזית מהפסח, ואמירת הלל אחר אכילת הפסח, הנה נדמה כאלו מתבקעים הגנות). וכמו שפרש רש"י: 'לקול המולת ההמון מההלל, דומין כאלו הגגין מתבקעים'; הרי רואין שאמירת ההלל בליל פסח היתה בקולות גדולים, והוא מסגל לעורר אצל האדם אהבת השם יתברך, וכמו שאומר רבנו ז"ל (ספר המדות אות אהבה סימן ח'): 'על ידי אמירת הלל בקול גדול, זוכים לאהבת השם יתברך'; ואשרי הזוכה לאומרו בקול גדול ובנעימה יתרה.

רבנו ז"ל
אמר -
בפסח
צועקין
בתפלה!

והנה רבנו ז"ל מביא מקור מדברי התרגום על הפסוק (איכה ב, ז): "קול נתנו בבית ה' כיום מועד" - 'כקל עמא בית ישראל דמצלין בגויה בחגא דפסחא' (בקול עם ישראל שמתפללים בתוכו

לפיה דמה
הנביא קול
הסרגו לקול
תפלת
ישראל
בפסח?

בְּחַג הַפֶּסַח), שְׂיִרְמֶיָה הַנְּבִיא מְדַמָּה אֶת קוֹל צְעַקַת הָאוֹיְבִים בְּבֵית
הַמִּקְדָּשׁ בְּשַׁעַת הַחֲרָבָן, לְקוֹל עִם יִשְׂרָאֵל בְּשַׁעַת הַהִלָּל וְהַתְּפִלָּה
בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ בְּחַג הַפֶּסַח. וְלִכְאוּרָה יִפְלֵא, לָמָּה יִזְכִּיר הַנְּבִיא
דְּמִיוֹן כֵּזֶה?! אֲבָל הַנְּבִיא רָצָה לְעוֹרֵר רַחֲמִים וְזִכְרֵי עַל נִשְׁמוֹת
יִשְׂרָאֵל, וְלִהְטִיל דִּינִים וְקַטְרוּגִים עַל אַמּוֹת הָעוֹלָם, וְלִכֵּן דָּמָה
קוֹל צְעַקַת הָאוֹיְבִים בְּשַׁעַת הַחֲרָבָן, לְקוֹל צְעַקַת נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל
בְּשַׁעַת הַבֵּית, שְׂיִבִיט הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וְיִרְאֶה אֶת הַשִּׁבְחָה שֶׁל נִשְׁמוֹת
יִשְׂרָאֵל, וְזֶה לְעַמַּת זֶה שְׂיִבִיט הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וְיִרְאֶה אֶת הַגְּנוּת שֶׁל
אַמּוֹת הָעוֹלָם, כִּי בְּאוֹתוֹ קוֹל גְּדוֹל שֶׁחָרְפוּ וְגִדְפוּ אַמּוֹת הָעוֹלָם
כְּלָפִי מֵעֵלָה בְּשַׁעַת חֲרָבָן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, בְּאוֹתוֹ קוֹל הָיוּ נִשְׁמוֹת
יִשְׂרָאֵל מֵתְפַלְּלִים בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ בְּחַג הַפֶּסַח, וְהָיוּ גוֹרְמִים נַחַת
רוּחַ גְּדוֹל לְאַבְיָהֶם שְׁבַשְׁמִים, וְלִכֵּן בְּנֹדָאֵי רְאוּי לְרַחֵם עֲלֵיהֶם,
וְלְהוֹצִיאֵם מִן הַגְּלוּת וְלִכְנוֹת הַבֵּית כְּבַתְחִלָּה, וְאִזּוּ יִהְיֶה הַכֹּל עַל
נְכוּן.

וְאָמַר מוהרא"ש ז"ל, שְׁגַם רְאוּי לְהַתְּעוֹרֵר מִדְּבָרֵי הַזֵּהָר הַנִּלְוֵה
שְׁנוֹהֲגִים לֹאמַר לְפָנֵי הַהַגְּדָה, לְאַמִּירַת הַהַגְּדָה בְּשִׁמְחָה
עֲצוּמָה, כִּי הַזֵּהָר הַקָּדוֹשׁ מְבַטֵּיחַ: "כָּל בַּר נֶשׁ דְּאִשְׁתַּעֵי בִּיצִיאַת
מִצְרַיִם וּבַהֲהוּא סְפוּר חֲדוּ בְּחֻדְוָה, זְמִין אִיהוּ לְמַחְדֵי בְּשִׁכְנִיתָא
לְעֵלְמָא דְּאִתֵּי" (כָּל אָדָם שֶׁמְסַפֵּר בִּיצִיאַת מִצְרַיִם, וְשִׂמַּח בְּזֶה הַסְּפוּר בְּשִׁמְחָה,
בְּשִׂכְרָה זֹאת, עֲתִיד הוּא לְשִׂמַּח עִם הַשְּׂכִינָה לְעוֹלָם הַבָּא), וְהִנֵּה אֲנִיחָנוּ יוֹדְעִים
מִרְבָּנוּ ז"ל, שֶׁכָּל הַהִבְטָחוֹת שֶׁל "עוֹלָם הַבָּא", הֵן שְׂיִכּוֹת לְכָל
אָדָם גַּם בְּחַיִּים חַיּוֹתוֹ בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְכַמְבָּאָר בְּדְבָרֵי רַבְּנוּ ז"ל
(לְקוּשְׁי מוהר"ן חֶלֶק א' סִימָן ה'), שֶׁעַל יְדֵי קִיּוּם הַמִּצְוּוֹת בְּשִׁמְחָה, יֵשׁ
לְאָדָם שְׂכָר עוֹלָם הַבָּא, עוֹד בְּחַיִּים חַיּוֹתוֹ בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְכִמוֹ
שֶׁכְּתוּב (דְּבָרִים כד, טו): "בְּיוֹמוֹ תִּתֵּן שְׂכָרוֹ" - שְׂיִהֵא שְׂכָרוֹ בְּיוֹמוֹ,
עוֹד בְּעוֹלָם הַזֶּה, מִהַמִּצְוּוֹת בְּעֶצְמָן, נִמְצָא, שֶׁעַל יְדֵי אַמִּירַת
הַהַגְּדָה בְּשִׁמְחָה, זוֹכֵה לְשִׂמּוּחַ בְּיַחַד עִם הַשְּׂכִינָה מִמֶּשׁ בְּחַיִּים

תתנוצץ בו
הארת של
גלוי שכינה
ממש

חיותו בעולם הזה, אם כן ראוי לומר שהגדה בקול רם ובשמחה עצומה, ועל ידי זה יתנוצץ בו ניצוץ של גלוי שכינה ממש.

וספר מוהרא"ש ז"ל, שפעם אחת בעת אמירת הגדה היה מוהרנ"ת ז"ל כל כף מלהב עד שהגיע אל הקטע: "ובמורא גדול - זו גלוי שכינה", וחרז על זה כמה פעמים, עד שנפל חלשות (התעלה), והצרכו להעירו, ומי שהיה שם העיד, שאצלו היה אז גלוי שכינה פשוטו כמשמעו, ועל כן מרב דבקות נתעלה. ולכן אשרי הזוכה לומר את ההגדה בתמימות ובפשיטות גמורה, ולשמוח עם כל מלה, כי אז יזכה לניצוץ של גלוי שכינה ממש.

ובמורא גדול - זה גלוי שכינה

והנה הזהר הקדוש שואל שם, למה באמת צריכים לספר כל הנסים שעושה עמנו הקדוש ברוך הוא, הרי הקדוש ברוך הוא יודע הכל, ולמה צריכים לספר זאת עכשו בליל פסח, והזהר הקדוש מתרץ: "בגין דאינון מלין סלקין וכל פמליא דלעילא מתכונשין וחסמאן לון ואודאן פלהו לקודשא בריהו, ואסתלק יקריה עילא ותתא" [לפי שכל אותם הדבורים עולים למעלה, וכל המוני מלאכי מעלה מתקבצים ורואים אותם, והם מודים ומשבחים לפני הקדוש ברוך הוא, ומתעלה כבודו יתברך עליהם למעלה ולמטה], כי בודאי הקדוש ברוך הוא יודע הכל, אבל הדבורים שלנו בעולם הזה, מגלים ומפרסמים כבודו יתברך בכל העולם כלו, וכמו שכתוב אצל הדבורים של מרדכי הצדיק (אסתר ט, ד): "ושמעו הולך בכל המדינות"; שהדבורים שלו הלכו בכל העולם כלו (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן יז). ועל ידי הספור שלנו באמירת ההגדה - כבודו יתברך מתעלה בכל העולמות כלם, וגם בתוכנו ממש, כי הקול מעורר הפונה (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן ה). ועל ידי אמירת ההגדה בקול גדול, הדבורים נחזקים בתוכנו.

שישמוע קול ההגדה בכל העולם וכתוף תוכנו ממש

ועל ידי הדבור - הדעת יוצאת מן הגלות, ואדם זוכה לתקון הברית ולמח קדוש וטהור, וממילא יש לו כל מיני ישועות ברוחניות ובגשמיות.

עצת הבעל
שם טוב
הקדוש ז"ע
לצרכי החג

וספר מוהרא"ש ז"ל ספור נפלא, איך שעל ידי אמונת חכמים, וצעקה אמתית מעמק הלב אל השם יתברך בליל הסדר, נמשכה למשפחה אחת מישראל ישועה שלמה - וגופא דעובדא כף הנה, בימי רבנו הבעל שם טוב הקדוש ז"ע היה איש אחד שלא היה מאמין כל כך בדברי הבעל שם טוב הקדוש, אבל אשתו, שהיתה אשה פשרה מאד, היתה מאמינה בדבריו הקדושים של הבעל שם טוב הקדוש, והיו עניים מרודים מאד, והגיעו ימי הפסח, ולא היה להם כסף לקנות מצות ויין ושאר צרכי החג, ודחקה האשה על בעלה, שילך לבעל שם טוב הקדוש לבקש ברכה, שתהיה להם פרנסה על צרכי החג, ובתחלה לא רצה האיש לילך בשום אופן, אבל כשהגיע סמוך מאד לימי פסח, וראה שאין לו שום מראה מקום לקנות מה שצריך, הסכים בעל פרוחו לילך לבעל שם טוב ז"ע, וכן עשה. וכאשר הציע את עניניו לפני הבעל שם טוב הקדוש ז"ע, אמר לו הבעל שם טוב הקדוש, שילך וילווה סכום הגון של כסף, שיהיה לו ברוח לקנות כל צרכי הפסח, בלי שום צמצום כלל, והשם יתברך יעזר לו לפרע את הכל. והנה האיש נחלשה דעתו מאד, כי איזו עצה היא להלוות כסף מבני אדם? ומאין יהיה לו לפרע? אבל אמר לו הבעל שם טוב הקדוש ז"ע, שלא ידאג כלל רק ילך וילווה, ובליל פסח כשיגיע באמירת ההגדה לפסוק "ונצעק אל ה' אלקינו ואלקי אבותינו", יעשה שם אתנחתא, ויחזר ויצעק פסוק זה בקולי קולות, הוא ואשתו, פעמים רבים אין מספר, עד שתהיה להם ישועה. והנה האיש מחמת שלא האמין כל כך בדברי הבעל שם טוב הקדוש, הלך משם בפחי נפש, וספר כל

הספור לאשתו בחלישת הדעת גדולה, שנתן לו הבעל שם טוב הקדוש עצה פזאת להלוות כסף ולצפות לישועה.. אבל אשתו האמינה בדברי הצדיק באמונה גדולה מאד, ואמרה, שפונדאי דבר גדול דבר הצדיק, והלכה ולוּתה כסף בשפע בשביל צרכי הפסח, וקנתה והכינה כל הדברים בהרחבה גדולה. והגיע ליל סדר פסח וישבו אצל הסדר עם כל הילדים בהרחבת הדעת ובשמחה גדולה, ובהגיעם אל הפסקא: "ונצעק אל ה' אלקינו ואלקי אבותינו".. התחילו לצעק בקולי קולות כדברי הבעל שם טוב הקדוש זי"ע וחרו, וצעקו את המלים הללו פעם אחר פעם זמן רב, עד שכל הילדים נרדמו בשנה. ופתאום שמעו דפיקות בדלת, ופתחו וראו הערל השכן שלהם, ידיו מלאות דם, ושק גדול בידו, ואמר להם, שרק עכשו היתה לו מריבה גדולה עם אשתו, והוציא סכין ודקר אותה, והוא מכרח לברח, כי עוד מעט יבואו שוטרים לחפש אותו, אבל יש לו שק מלא זהובים, שחסך כל ימי חייו, וקשה לו לסחב את זה עמו, ולא ידע אצל מי להניח אותו, וראה שבכל בתי העיר הפל חשף ושקט, וכלם ישנים כבר, אבל מביתם שמע קולי קולות וצעקות גדולות, ולכן ידע שהם עדין ערים, ומחמת שהוא מכיר אותם מכבר, שהם אנשים נאמנים, לכן רוצה להניח אצלם הפסח בתורת משכון, וכשיפסיקו אנשי המשטרה מלחפש אחריו, יחזר ויקח מהם את הפסח, ובדבורים אלו זרק השק על הקרקע, וברח משם בבהלה גדולה, ומאז לא חזר אליהם עוד, ולא שמע ממנו כלל, ונשאר השק אצלם, והיה מספיק להם ולכל צרכי ביתם כל ימי חייהם. ולמדנו מספור זה, איך שעל ידי אמונת צדיקים - תמימה ופשוטה, וכן על ידי צעקות מעמק הלב להקדוש ברוך הוא כליל הסדר, באה למשפחה ישועה גדולה, כי כליל הסדר עת רצון גדול מאד לכל אחד לפעל כל משאלות לבו לטובה. ואשרי

המקיים מצות "ספור יציאת מצרים" בקול רם ובשמחה גדולה מאד, כי בודאי ימשיך על עצמו השפעות טובות על כל השנה בלה.

אכילת מצה

מוהרא"ש ז"ל אמר, שראוי לאדם לשמוח מאד מאד בשעה שזוכה לאכול מצה בימי פסח הקדושים, כי מצה היא מאכל עליון ונורא מאד, והוא המאכל של מצוה היחידה שנשאר לנו ממצות עשה של אכילה מדאורייתא, כי אף על פי שיש מצוה לאכול בשבתות ובקיימים טובים ובשאר סעודות מצוה. אבל במצוה, עצם אכילת מאכל המצוה היא מצוה עשה מדאורייתא, וכמו שכתוב (שמות יב, יח): "בערב תאכלו מצות", ולפי הרבה פוסקים (עין בספר 'מצוה רב' מהגר"א סימן קפד, הובא במשנה ברורה סימן תעה סעיף קטן מה), בכל כזית מצוה שאוכלים בכל ימי הפסח, מקימין מצות עשה, וכמו שכתוב (שמות יב, טו): "שבעת ימים מצות תאכלו". נמצא, שבכל לעיסה ולעסה אוכלים אלקות ממש, ונתקיים בו (תהלים מ, ט): "ותורתך בתוך מעי", שמצות התורה נכנסות בתוך מעיו ממש.

והנה יש שממציאים כל מיני חמרות יתרות איך לאכל המצוה בהדור רב כפי דעתם, ולפעמים גם נכנסים לספנות מחמת זה, ולבסוף אין אוכלים כדרך אכילה, ובינתיים שוכחים שבשעה שאוכלים המצוה, אוכלים אלקות ממש, ובכל לעיסה ולעסה נדבקים בו יתברך, ולכן במקום לחשב מחשבות של חומרות יתרות, ולהסתפק אם בן יוצא או לא, יותר טוב לחשב מהקדוש

המצוה
אנשים
חומרות
יתרות

שמיחה
נפלאה על
מצות
אכילה
מדאורייתא

ברוך הוא בשעת אכילת מצה, ולשמוח שזוכה לקיים את רצון השם יתברך, וכזה יצא ידי חובתו פראוי.

ואמר מוהרא"ש ז"ל, שצדיקים אמרו שבתוך המצות של הסדר, נבלעים כל השמות הקדושים שאמרים אצל ההגדה, כי הם מנחים על השלחן בשעת הסדר, ועונים עליהם דברים הרבה. נמצא, שכל הספור הקדוש של יציאת מצרים נבלע בתוך המצות, ואחר כך כשאוכלים אותם, כל הקדשה נכנסת בתוך מעיו, ונמשכת על כל גופו קדשה עליונה, וכמו כן נעשה מכל האכילות הקדושות של ליל הסדר, כמו כרפס וכרור ואפיקומן ושתיית ארבע כוסות.

השמות הקדושים הגנוזים בתוך המצות

ידוע הספור שהיה אצל הצדיק הגאון הקדוש רבנו חיים בעל ה'דברי חיים' מצאנו זי"ע, שפעם, אחר עריכת ליל הסדר הטוה את עצמו בשכיבה של חרות על מטת ההסבה, והניח ידו הקדושה על בטנו ואמר בהתלהבות גדולה: "שישו מעי שישו! כמה שמות יש בכזית מצה, וכמה שמות יש בכרור ובאפיקומן וכרפס וכורף, וכמה שמות יש בארבע כוסות ובהגדה, וכלם כאחד ירדו לתוך מעי, שישו מעי שישו, כמה שמות יש בכם פעת!" ועיניו הקדושות של הרבי מצאנו זי"ע זלגו אז דמעות של גיל מרב שמחה והתרגשות שהיו לו מקדשת כל המצוות האלו.

שישו מעי שישו, כמה שמות יש בקרבי

וספר מוהרא"ש ז"ל, שפעם תפס רבנו ז"ל את המצה בפסח, ואמר: כשאוחזים מצה ביד אוחזים אלקות ביד - אז מ'האלט מצה אין דער האנד, האלט מען גאט אין דער האנד!" כי אכילת מצה היא אחת מתרי"ג מצוות התורה, והמצוות הן כאחדות אחת עם השם יתברך (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן ה'). נמצא, שבשעה שאוחזים את המצה, אוחזים אז בכיכול את השם

בשעה שאוחזים המצה אוחזים בכיכול את השם יתברך

תְּבַרְךָ. וּמְסַפְּרִים עַל הַצַּדִּיק הַקְּדוֹשׁ רַבִּי לױ יִצְחָק מִבְּאֲרֵיטְשׁוֹב ז״ע, שֶׁהָיָה מְנַשֵּׁק אֶת הַמִּצּוֹת בְּפֶסַח מְרֻב חֲבִיבוּתוֹ, וְכֵן מוֹבָא בְּשֵׁל”ה הַקְּדוֹשׁ (מִסְכַּת פְּסָחִים, מוֹבָא בְּבֵאֵר הַיֵּטֵב אַרְח חַיִּים סִימָן תַּעוּ סַעִיף קָטָן א’) שֶׁרָאָה בְּנֵי עֲלִיָּה שֶׁהָיוּ מְנַשְׁקִים הַמִּצָּה, עַיִן שָׁם. וְלָכֵן צָרִיכִים לְשִׁמוּחַ מְאֹד מְאֹד בְּאֲכִילַת מִצָּה בְּמִשְׁךָ כֹּל יְמֵי פֶסַח הַקְּדוֹשִׁים, וְלִזְכֹּר שֶׁבְּאוֹתָהּ שָׁעָה הוּא אוֹכֵל אֱלֻקוֹת מִמֶּשׁ, כְּבִיכּוֹל.

וְאָמַר מוהר״א שׁ ז”ל, שֶׁבִשְׁעַת אֲכִילַת מִצָּה - רְאוּי לְאָדָם לְכוֹן שֶׁתִּפְגַּס בּוֹ אֲמוּנָה קְדוֹשָׁה וְטְהוֹרָה, וְיִזְכֶּה לְאֲמוּנָה בְּרוּרָה וּמְזַכֶּכֶת בּוֹ תְּבַרְךָ, כִּי בִזְהַר הַקְּדוֹשׁ (פְּרֻשַׁת בֵּא מֵא ע”א) נִקְרְאוֹת הַמִּצּוֹת - ”מִיכָלָא דְמְהִימְנוּתָא” (מֵאכֵל שֶׁל אֲמוּנָה), נִמְצָא, שֶׁבְּכָל לְעִיסָה לְעִיסָה שֶׁל מִצָּה - נִכְנָסַת בּוֹ אֲמוּנָה, כִּי הוּא שׁוֹאֵל אֶת עַצְמוֹ, לָמָּה אֲנִי בְּעַצְם אוֹכֵל מִצָּה עֲכָשׁוּ? הֲלֹא רַק מִפְּנֵי שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא צָוָה אוֹתִי.. נִמְצָא, שֶׁבְּכָל לְעִיסָה נִכְנָסַת בּוֹ אֲמוּנָה.

וְכֵן רְאוּי לְכוֹן בְּעַת אֲכִילַת מִצָּה שֶׁל פֶּסַח - לְהַמְשִׁיךְ לְעַצְמוֹ רְפוּאָה שְׁלֵמָה לְכָל רַמ”ח אֲבָרָיו וְשֵׁס”ה גִּידָיו - רְפוּאָת הַנֶּפֶשׁ וְרְפוּאָת הַגּוּף, כִּי בְּמָקוֹם אַחַר בִּזְהַר הַקְּדוֹשׁ (פְּרֻשַׁת תְּצַוָּה קַפַּג ע”ב) נִקְרְאוֹת הַמִּצּוֹת: ”מִיכָלָא דְאַסְוֵתָא” (מֵאכֵל שֶׁל רְפוּאָה). וְנִמְצָא שֶׁבְּעַת אֲכִילַת הַמִּצָּה נִמְשַׁכֶּת עָלָיו רְפוּאָה שְׁלֵמָה, וְעַל כֵּן רְאוּי לְהִתְפַּלֵּל עַל זֶה בְּאוֹתָהּ עֵת בְּכוּנָה גְּדוּלָּה. וְעַל פִּי דְבָרֵי רַבְּנֵי ז”ל (לְקוּשֵׁי מוהר”ן חֶלֶק ב’ סִימָן ה’), מוֹבָן הָעֵנִינְן בְּפִשְׁיטוֹת, שֶׁשְׁנֵי דְבָרִים אֵלוֹ - הֵם דְּבַר אֶחָד מִמֶּשׁ, כִּי כָּל הַרְפוּאוֹת תְּלוּיוֹת בְּאֲמוּנָה, וַיֵּשׁ סוּבְלֵי חֲלָאִים שְׁסוּבְלִים רַק מִחֲמַת נְפִילַת הָאֲמוּנָה, וְכִפִּי שֶׁאָדָם מְזַכֵּךְ אֲמוּנָתוֹ בּוֹ תְּבַרְךָ - כֵּן זוֹכֶה לְרְפוּאָה שְׁלֵמָה בְּכָל רַמ”ח אֲבָרָיו וְשֵׁס”ה גִּידָיו. נִמְצָא, שֶׁאֲכִילַת מִצָּה מְזַכֶּכֶת אֶת הָאָדָם מִבֵּית וּמִבְּחוּץ, כִּי זוֹכֶה לְאֲמוּנָה קְדוֹשָׁה וְטְהוֹרָה, וְגַם

הַמִּצָּה -
מֵאכֵל שֶׁל
אֲמוּנָה
קְדוֹשָׁה

לְהַמְשִׁיךְ
לְעַצְמוֹ
רְפוּאָה
שְׁלֵמָה בְּעַת
אֲכִילַת מִצָּה

לרפואת הנפש והגוף, ואשרי הזוכה לאכול מצה בכונה זו, ולהמשיך על עצמו כל הסגלות היקרות הפלולות בה.

ובאותה השנים היו מסבים כמה תלמידים צעירים, בחורי חמד, אצל שלחנו הטהור של מוהרא"ש ז"ל בליל הסדר הקדוש, ואף על פי שהיו מצות ומאכלים טובים על שלחן בשפע - התבישו קצת לאכול, מחמת אימת רבם. וכאשר הבחין מוהרא"ש ז"ל שאינם אוכלים כראוי, חזק ועודד אותם, וענה ואמר להם: "אכלו, אכלו, ואל תתבישו, כל חתיכה של מצה היא אלקות, ובכל חתיכה מקבלים אמונה ורפואה, ואין לכם מה להתביש כלל!" וספרו הבחורים, שאחר כך הרגישו כאלו המצה שלהם התהפכה לדבר רוחני, ולא היו אוכלים מאכל גשמי כלל, אשרי הזוכה לקיים מצות ה' בשמחה באמת.

המאכל
נהפך
לרוחניות
גבורה

רמזי פסח מצה ומרור

פעם אחת אמר מוהרא"ש ז"ל רמז נפלא בדברי רבן גמליאל (פסחים קטז ע"א): **'כל שלא אמר שלשה דברים אלו בפסח - לא יצא ידי חובתו: פסח מצה ומרור'. ודקדק, למה נקט רבן גמליאל דוקא את שלשת הדברים האלו, ומהי הלשון 'לא יצא ידי חובתו'?** ובאר מוהרא"ש ז"ל, שאלו השלשה דברים מרמזים על שלשה פרקים בחיי האדם: ימי הבחירות, הימים הבינוניים, וימי הזקנה, פסח הוא כנגד ימי הבחירות, כי חכמינו הקדושים אומרים (קהלת רבה א, ג), שבימי הילדות הוא קופץ כגדי. והינו פסח שפוסח ומדלג וכו'. 'מצה' היא כנגד הימים האמצעיים,

שלשת
הדברים
המרמזים
כנגד שלש
תקופות
החיים

שאז עקר ימי הבחירה - אם לתפח ולהעשות חמץ, חס ושלום, או להיות עניו ושפל ברוך, בחינת מצה. מרור הוא פנגד ימי הזקנה, כמו שאמרו חכמינו הקדושים (שפת קנא ע"ב) על הפסוק (קהלת יב, א): "עד שלא יבאו ימי הרעה" - אלו ימי הזקנה. ואומר רבן גמליאל שבכל אחד מאלו שלשת הפרקים בחיי האדם - עליו להתגבר ולהתחדש בהתמדת התורה הקדושה וברבוי תפלה והתבודדות ביותר שאת ויתר עז, כי לא ישאר כלום מכל עמלו שעמל תחת השמש, כי אם מה שזכה לחטוף בזה העולם מתורה ומתפלה באלו שלשת הזמנים.

והנה כל זה הוא הענין של פסח ויציאת מצרים, כי כל זמן שהיו בני ישראל במצרים היה הדבור בגלות, שלא היו יכולים לעסק בתורה ובתפלה כראוי. וביציאת מצרים נעשה "פה סח" - שנפתח פיהם להגות בתורה ובתפלה יומם ולילה, וכמו שכתוב (שמות ג, יב): בהוציאך את העם ממצרים תעבדון את האלקים על ההר הזה, שכל עקר תכלית יציאת מצרים היתה בעבור קבלת התורה וקבלת על מלכות שמים. ולכן אומר רבן גמליאל - "כל שלא אמר שלשה דברים אלו בפסח", הינו שלא התגבר על עצמו בכל שלשת הזמנים האלו - להכניס את כל דבורי פיו בלמוד התורה הקדושה ובתפלה והתבודדות - "לא יצא ידי חובתו", ואינו יכול לצאת מכבלי חובותיו שחייב לו לתברך. כי כל אדם כפי מה שהוא יודע בנפשו, הוא חייב לו לתברך הרבה חובות, מחמת עונותיו וחסריו, ועקר העצה לצאת מהם היא - על ידי התמדת התורה הקדושה ורבוי התפלות והתבודדות כל ימי חייו, ולכן נקט רבן גמליאל את אלו שלשת הדברים דוקא, שהם מרמזים על שלשה פרקים בחיי האדם, ודו"ק.

שלשה
דברים
אלו
מוציאים
האדם
ידי
חובתו

צריכים
לקרב את
כל אחד
ואחד כפי
מה שהוא

וְהִנֵּה רִבֵּן גַּמְלִיאֵל הוֹלֵךְ כָּאֵן לְשִׁיטָתוֹ, שְׁאָמַר (בְּרִכוֹת כח ע"א):
שֶׁכָּל תַּלְמִיד שְׁאִין תּוֹכוֹ כְּבָרוֹ אֵל יַכְנִס לְבֵית הַמְּדַרְשׁ,
כִּי שִׁיטָתוֹ הִיְתָה בְּחֶמֶר הַדִּין - שְׁכַדִּי לְזִכּוֹת לְכַתְּרָה שֶׁל תּוֹרָה,
צָרִיכִים לְהִיּוֹת עֵז וְתַקִּיף וּלְהִתְגַּבֵּר תָּמִיד בְּהִתְמַדַּת הַתּוֹרָה
הַקְּדוּשָׁה כָּל יְמֵי חַיָּיו, וְכֵמוֹ כֵּן הוּא סוֹבֵר, שֶׁתְּפִלַּת עֲרֻבֵית הִיא
חֹבְבָה (שֵׁם בְּגִמְרָא), הֵינּוּ שְׁאֶפְלוּ כְּאֲשֶׁר חִשְׁף וְאֶפְלָה לְאָדָם (בְּחִינַת
עֲרֻבֵית), הוּא מְחַיֵּב לְהִתְגַּבֵּר בְּתוֹרָה וּבְתְּפִלָּה אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, יִהְיֶה
אִיף שִׁיְהִיָּה, נִמְצָא שִׁשִּׁיטָתוֹ הִיא בְּחֶמֶר הַדִּין. אָבֵל שֵׁם בְּגִמְרָא
אֵיתָא, שְׁבָאוֹתוֹ יוֹם שֶׁהֶעֱבִירוּ אֶת רִבֵּן גַּמְלִיאֵל מִן הַנְּשִׂיאֹת,
וּמִנּוּ בְּמִקוּמוֹ אֶת רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה, נְתוּסְפוּ בְּבֵית הַמְּדַרְשׁ
אַרְבַּע מְאוֹת (וְיֵשׁ אֻמְרִים: שְׁמוֹנֶה מְאוֹת) סְפָסְלִים, עֵינַי שָׁם. כִּי עַל פִּי
הָאֵמֶת, אִי אֶפְשֶׁר לְלַכֵּת בְּחֶמֶר הַדִּין, רַק צָרִיכִים לְקַרֵּב אֶת כָּל
אֶחָד וְאֶחָד כְּפִי מַה שֶּׁהוּא, וְאֶפְלוּ מִי שְׁלֹא זָכָה לַעֲסֹק בְּתוֹרָה
וּבְתְּפִלָּה בְּיָמֵי הַבְּחֵרוֹת, אוֹ אֶפְלוּ בְּיָמֵים הַבְּיָנוּנִיִּים וְכוּ', גַּם אוֹתוֹ
צָרִיכִים לְקַרֵּב וּלְדַבֵּר עַל לְבוֹ, שְׁעַל כָּל פְּנִיִּים מַעֲכָשׁוּ יַעֲשֶׂה
הַתְּחִלָּה חֲדוּשָׁה, וְיִשְׁתַּדֵּל לְחִטּוֹף כָּל מַה שְׁיִכּוֹל בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה
הַקְּדוּשָׁה, וְיִתְחִיל לְכָל הַפְּחוֹת מַעֲתָה, לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, כִּי רַק
זֶה יִשְׁאָר לוֹ מִכָּל יְמֵי הַבָּלוּ בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְזֶה כָּל הוֹנוֹ וּרְכוּשׁוֹ
לְנֶצַח.

וְהִנֵּה צָרִיכִים לְדַעַת, שְׁדַרְךָ זוֹ - לְקַרֵּב אֶת כָּל אֶחָד וְאֶחָד כְּפִי
מַה שֶּׁהוּא, הִיא רַק בְּדַרְךָ נַעַם וְאַהֲבָה, וְכֵמוֹ שְׁפָתוֹב (מְשָׁלִי
ג, יז): "דְּרַכֶּיךָ דְּרַפִּי נַעַם וְכָל נְתִיבוֹתֶיךָ שְׁלוֹם", וְכֵן אוֹמֵר הַתַּנְּא
(אָבוֹת א, יב): 'הָיוּ מִתְּלַמְּדֵי שֶׁל אֶהֱרֵן, אוֹהֵב שְׁלוֹם וְרוֹדֵף שְׁלוֹם,
אוֹהֵב אֶת הַבְּרִיּוֹת וּמְקַרְבֵּן לְתוֹרָה', הֵינּוּ עַל יְדֵי שִׁתְּאֵהֵב שְׁלוֹם
וְתֵאֵהֵב אֶת כָּל הַבְּרִיּוֹת, עַל יְדֵי זֶה תִּזְכֶּה לְקַרֵּב אֶת כָּלֵם לְתוֹרָה,
אָבֵל אִם תַּעֲשֶׂה חֲלוּקִים וּפְרוּדִים בֵּין הַבְּרִיּוֹת, וְתֹאמַר - בְּחֹר

רק בדרך
נעם ואהבה
מוסיפים
ספסלים
בבית
המדורש

זה טוב, על כן אָקרב אותו, אָבל פְּלוּנִי אֵין לוֹ רֹאשׁ טוֹב - אַרְחֵק אוֹתוֹ, אוֹ בֵּינוֹנִי זֶה וְזָקֵן זֶה אֵינָם נִרְאִים בְּעֵינַי, עַל כֵּן לֹא אֶטְפֵּל בָּהֶם וְכוּ', עַל יְדֵי זֶה יִתְרַחֲקוּ הַרְבֵּה מִהַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, וַיִּשְׁאַרוּ כָּלֶם בַּחוּץ, כִּי בְּדַרְךָ שֶׁל נֶעֱם וְאַהֲבָה וְקְרוֹב אֶת כָּלֶם כְּפִי מַה שֶּׁהֵם - עַל יְדֵי זֶה יִתְרַבּוּ הַסַּפְסָלִים בְּבֵית הַמְּדֻרָשׁ, וְתִרְבֶּה הַתּוֹרָה בְּיִשְׂרָאֵל.

השיחות בין
פסח מצה
ומרור
ללולב ומיניו

וְעַל פִּי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה יִתְבָּאֵר וַיִּתְיַשֵּׁב מְדֻרָשׁ פְּלִיאָה, שְׁאֲמָרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (יְלָקוּט מִשְׁלֵי תַתְקוּס) עַל הַפְּסוּק (מִשְׁלֵי ל, יח) :
 "שְׁלֹשָׁה הֵמָּה נִפְלְאוּ מִמֶּנִּי וְאַרְבַּעָה לֹא יִדְעֵתִים" - פְּסַח, מִצֵּה וּמְרֹר, וְאַרְבַּעָה לֹא יִדְעֵתִים - אֱלוֹ אַרְבַּעָה מִיָּנִים שֶׁבְּלוּלָב; עֵינַי שָׁם. וְהוּא מְדֻרָשׁ פְּלִיאָה סְתוּם וְנִעְלָם מְאֹד. וְעַל פִּי הַנִּי"ל יִבְאָר הַכֹּל כְּמִין חֹמֶר, כִּי אַרְבַּעַת הַמִּיָּנִים שֶׁבְּלוּלָב מְכֻוָּנִים כְּנֶגֶד אַרְבַּע כַּתוּת שֶׁל כָּלְלִיּוֹת יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ שְׁאֲמָרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (וַיִּקְרָא רַבָּה ל, יב) : 'אֱלוֹ יִשְׂרָאֵל, מַה אֶתְרוּג זֶה יֵשׁ בּוֹ טַעַם וַיֵּשׁ בּוֹ רִיחַ, כֶּף יִשְׂרָאֵל יֵשׁ בָּהֶם בְּנֵי אָדָם שֵׁישׁ בָּהֶם תּוֹרָה וַיֵּשׁ בָּהֶם מַעֲשִׂים טוֹבִים. כַּפּוֹת תְּמָרִים - אֱלוֹ יִשְׂרָאֵל, מַה הַתְּמָרָה הַזֹּאת יֵשׁ בּוֹ טַעַם וְאֵין בּוֹ רִיחַ, כֶּף הֵם יִשְׂרָאֵל יֵשׁ בָּהֶם שֵׁישׁ בָּהֶם תּוֹרָה וְאֵין בָּהֶם מַעֲשִׂים טוֹבִים. וְעֲנַף עֵץ עֲבוֹת - אֱלוֹ יִשְׂרָאֵל. מַה הַדָּס יֵשׁ בּוֹ רִיחַ וְאֵין בּוֹ טַעַם, כֶּף יִשְׂרָאֵל יֵשׁ בָּהֶם שֵׁישׁ בָּהֶם מַעֲשִׂים טוֹבִים וְאֵין בָּהֶם תּוֹרָה. וְעַרְבֵי נַחַל - אֱלוֹ יִשְׂרָאֵל, מַה עֲרַבָה זֹאת אֵין בָּהֶם טַעַם וְאֵין בָּהֶם רִיחַ, כֶּף הֵם יִשְׂרָאֵל, יֵשׁ בָּהֶם בְּנֵי אָדָם שֵׁישׁ בָּהֶם לֹא תּוֹרָה וְלֹא מַעֲשִׂים טוֹבִים, וַיְמַה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עוֹשֶׂה לָהֶם? לֹאבְדָן אֵי אֶפְשָׁר! אֲלֹא אָמַר הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא: יִקְשְׁרוּ כָּלֶם אֲגוּדָה אַחַת וְהֵן מְכַפְּרִין אֱלוֹ עַל אֱלוֹ; שֶׁהַמְצָוָה הִיא לְקַחַת אֶת כָּלֶם יַחַד בְּאֲגוּדָה אַחַת, הֵינּוּ לְקִשּׁוֹר עֲצָמוֹ עִם כָּלֶם בְּיַחַד, כִּי רַק זֹאת נִקְרָאת שְׁלֵמוֹת.

הזכרת
לקרב את
הרחוק
ביותר אליו
יתברך

ואלו הם דברי המדרש: למה שלשה? הינו - פסח מצה ומרור, נפלאו ממני? זאת אומרת, למה איני יכול להכניס את התמדת התורה הקדושה ועבודת התפלה בתוך כל אדם מישראל, אפלו שיהיה באחד משלשה זמנים הנ"ל? הטעם הוא - כי ארבעה לא ידעתיים [ידעתיים מלשון חבור ויחוד כמו שכתוב (בראשית ד, כה): "וידע אדם" וכו']. כל נשמות ישראל ביחד בדרך נעם ואהבה, ותכף כשעושים פרוד וחלוק בין ארבע כתות הנ"ל, שהן כנגד ארבע מינים שבלולב, אזי כבר אי אפשר לקרב את כלליות נשמות ישראל, שהם בשלשה הגילים הללו - אליו יתברך. אבל בדרך נעם ואהבה ללא יוצא מן הכלל, מוכנים לדיבר עם הרחוק ביותר מכל וכל - יכולים לקרב בחורים, נערים וזקנים כלם, ולגלות להם, שכלל אחד ואחד יש חלק בתורה הקדושה ובעבודת בית המקדש.

השלמות
היא: לקרב
את כלם
בסבלנות
תחת פני
השכינה

ועל פן מצינו הרבה בדברי חכמינו הקדושים, שמי שהלך תמיד בדרך של נעם ואהבה, וקרב את כל אחד ואחד - דוקא על ידו התרבתה התורה בישראל, וכמו שמצינו אצל הלל (שבת לא ע"א), שבאו אליו שלשת הגרים, עם כל מיני קשיות ובקשות זרות, והיתה לו סבלנות לכלם, ולמדם לפי דעתם והשגתם, וכך קרבם תחת פני השכינה. כי הלל היה ענו אמתי, ותמיד התקשר לכל אחד ואחד אפלו אל הפחות שבאשראל. ולכן מצינו בהגדה של פסח: זכר למקדש כהלל. פן עשה הלל. בזמן שבית המקדש היה קיים היה פורץ פסח מצה ומרור ואוכל ביחד וכו'. כי זה היה הפח של הלל - לכוף ולקשר את עצמו עם כלם יחד, וללמד את כלם את דרך השם בלי יוצא מן הכלל, שזהו עקר השלמות.

שביעי של פסח

יום שמסגל
לישועה
בפרנסה
ושדוכים

מוהרא"ש ז"ל אמר, אשר היום טוב הקדוש של שביעי של פסח, הוא יום מסגל מאד לפעל בו ישועות רבות בכל ענין, ובפרט בעניני שדוכים, שלום בית ופרנסה, כי חכמינו הקדושים השוו זווגו ופרנסתו של אדם לקריעת ים סוף, וכמו שאמרו (סוטה ב' ע"א): 'קשה זווגו של אדם בקריעת ים סוף'. וכן אמרו (פסחים ק"ח ע"א): 'קשה פרנסתו של אדם בקריעת ים סוף'. נמצא, שביום שביעי של פסח, שנקרע הים, ויצאו מבחינת הקשי לבחינת קל, אזי מסגל מאד לפעל שדוכים טובים ושלום בית, שהוא גם בכלל מציאת הזווג, וכן פרנסה טובה, וראוי לכל אדם לבקש הרבה מהקדוש ברוך הוא ביום שביעי של פסח על הדברים האלה, ואם בחור הוא, יתפלל שיזכה למצוא את זווגו ההגון לו מן השמים, ואם כבר זכה להתחתן - יתפלל שיזכה לשלום בית אמתי, שייחשב תמיד שרק עכשיו זכה להתחתן ולמצא את זווגו, ויהיה בכל יום בעיניו ככריה חדשה, וכן ירבה להתפלל שיזכה לפרנסה ברוח ולא בצמצום, בנחת ולא בצער, בטהר ולא באסור, והתפלות שמתפללים בימים אחרונים של פסח מסגלות ביותר, ובודאי יזכה לפעל כל משאלות לבו לטובה.

סגלה
עצומה,
שכל אחד
יזכה לפעל
אצל השם
יתברך

ופעם שח מוהרא"ש ז"ל, שיחה נפלאה אודות שביום הקדוש שביעי של פסח, יש סגלה עצומה שכל אחד יזכה לפעל אצל השם יתברך שיזכה למצוא את זווגו ההגון, ואמר, הלא רבנו ז"ל אמר (ספר המדות אות חתון סימן א): 'מי שקשה לו למצוא את זווגו, יאמר בכונה שירת הים'; וגם הלא אמרו חכמינו הקדושים (סוטה ב' ע"ב): 'קשה זווגו של אדם בקריעת ים סוף', נמצא שבשביעי של פסח, שאז נפתחה הדרך שיכול כל

אחד ואחד למצא את זיווגו ההגון מן השמים, ולכן כל מי שעדין לא זכה למצא את זיווגו, עליו להרבות אז בתפלה ובתחנונים להשם יתברך, ובודאי יוכל אז לפעל ישועות ונפלאות גדולות למצא את זיווגו ההגון לו מן השמים חיש קל מהרה.

והמתיק קצת מוהרא"ש ז"ל את סוד הענין, כי הלא חכמינו הקדושים אומרים (מכילתא בשלח): שפעל הים נגלה השם יתברך כבחור עושה מלחמה; עין שם. נמצא, שאז כביכול השם יתברך בעצמו הוא בבחינת בחור, ואז יש למוד זכות גדול על כל הבחורים שעדין לא זכו למצוא את זיווגם, ולכן אז הוא עת רצון גדול מאד לפעל זאת אצל השם יתברך, כי הוא יתברך בעצמו, כביכול, אז בבחינת בחור, ולכן גם אנו איננו מתבישים לבקש ממנו על ענין זה. וכעין שפרש רבנו ז"ל (עין לקוטי מוהר"ן, חלק ב, סימן א) שזהו חסד גדול שקבע השם יתברך את ראש השנה בראש חודש, כי מחמת שבראש חודש הקדוש ברוך הוא מבקש כפרה על שמעט את הירח, לכן גם אנו איננו מתבישים לבקש אז ממנו יתברך סליחה ומחילה על חטאינו ופשעינו; עין שם. וכן הוא הדבר ביום הקדוש 'שביעי של פסח', שאז הקדוש ברוך הוא בבחינת 'בחור' כביכול, ולכן אין אנו מתבישים לבקש ממנו את זיווגנו, כי אז גם הוא יתברך בבחינה זאת, והבן. ובענין הזה להתפלל ולבקש על מציאת הזיווג, נכללת גם תפלה ובקשה על שלום בית, כי בודאי עקר שלמות מציאת הזיווג הוא שתהיה נוטה אחר רצונו, ושיהיו שלום ואהבה גדולה ביניהם, ולכן אז בשביעי של פסח הזמן מסגל ביותר לבקש על שלום בית, שייזכה האדם לבית של שלום ואהבה אמיתית, כי הכל נכלל בענין זה מציאת הזיווג, וכנזכר לעיל.

עת רצון גדול מאד לפעל זאת אצל השם יתברך

בשביעי של
פסח הזמן
מיסגל ביותר
לפעל כל
מיני ישועות
אצל השם
יתברך

ובאמת, בשביעי של פסח הזמן מסגל ביותר לפעל כל מיני ישועות אצל השם יתברך, כי הלא פרנסתו של אדם גם כן קשה בקריעת ים סוף, וכמאמר חכמינו הקדושים (פסחים קיח ע"א): 'קשה פרנסתו של אדם בקריעת ים סוף'. נמצא, שאז הזמן מסגל לפעל גם פרנסה ברוח, וכן יכולים לפעל אז כל מיני ישועות ורפואות אחרות. כי מבאר בזהר הקדוש (פנחס רמט ע"ב) ובכתבי האריז"ל (עין פרי עץ חיים, שער שביעי של פסח) סוד עמוק מאד בענין שביעי של פסח, שהוא סוד האי אילה, שאינה יכולה ללדת עד שבא הנחש ונושף אותה בערייתא, ואזי היא מולידה, ואמר רבי שמעון בר יוחאי לבנו רבי אלעזר, שבענין הסוד הזה אי אפשר לדבר הרבה, כי עליו נאמר (דברים ו, טז): "לא תנסו את ה' אלקיכם וכו', עין שם.

באור נפלא
על הסוד
של ההיא
אילה
שהנחש
נושף לה
ובולדת

ופעם, בליל שביעי של פסח הסביר מוהרא"ש ז"ל, שהאילה מרמזת על כנסת ישראל הנקראת 'אילת השחר', והיא צריכה להוליד כל מיני הולדות דקדשה, ושתהינה לה כל ההשפעות הטובות שבעולם ברוחניות ובגשמיות, אבל לפעמים אינה יכולה ללדת מחמת רבוי המקטרגים והמניעות המסבכים את הקדשה, ועל ידי הנחש שבא ונושף אותה, שאלו הם כלליות הצרות והיסורים שעוברים על כל אדם שרוצה להתקרב אל הקדשה, והוא מתחזק בתקף צרותיו לא להניח את עצמו לפול כלל, על ידי זה דיקא האילה מולדת כל מיני הולדות דקדשה.

סוד
'בעתיקא
תליא
מילתא'
שהתגלה על
הים

אבל מחמת שדבר זה הוא נסיון קשה מאד, כי הרבה בני אדם נופלים לגמרי כשעובר עליהם מה שעובר, לכן אי אפשר לדבר מזה הרבה, בבחינת "לא תנסו את ה' אלקיכם" וכו', רק עקר בקשתנו ותפלתנו - שיתהפך הכל לרחמים ולרצון, בבחינת התגלות העתיקא קדישא שהתגלה אז בעת קריעת ים סוף,

וכדאיתא בזהר הקדוש (חלק ב' נב ע"ב): "ויאמר ה' אל משה מה תצעק אלי" (שמות יד, טו). ותאנא בספרא דצניעותא, 'אלי' דייקא - בעתיקא תליא כלא. ביה שעטא אתגלי עתיקא קדישא, ואשתכח רעוא בכלהו עלמין עלאין, כדין נהירו דכלא, אתנהיר'. [למדנו בספר הגנוז, 'אלי' דוקא, פי בעתיקא תלוי הכל, באותה שעה מתגלה עתיקא קדישא, ונמצא רצון בכל העולמות העליונים, אז האור של כלם מאיר]. הינו שאנו מבקשים ומתפללים שנזכה להמשכת הרחמים והחסדים הגמורים, ששם לא צריכים לעורר את האדם על ידי כל מיני צרות ויסורים, רק נזכה להדבק בו יתברך מתוך חסדים ורחמים. ולכן על ידי שאדם חוזר בתשובה שלמה ואמתית לפניו יתברך ביום שביעי של פסח, ומבקש ומתחנן לפניו על כל מיני ישועות ברוחניות ובגשמיות, על ידי זה יכול לפעל הכל אצל השם יתברך, ולהמשיך על עצמו רחמים גמורים באמת.

ומנהגו של מוהרא"ש ז"ל מדי שנה בשנה, לישב בצותא חדא עם אנשי שלומנו היקרים בליל שביעי של פסח, ולשיר עמם שירת הים, וגם לחלק כוסות יין לכל המסבים ולברך אותם בכל מיני ברכות וישועות, וגם היה אומר אז תורה נפלאה באריכות פדרכו בקדשה, והיתה תמיד התעוררות מיחדת אצלו בליל שביעי של פסח; אשרי מי שזוכה לנצל את הזמן המקדש הזה בקדשה ובטהרה פראוי!

שביעי של
פסח אצל
אנשי
שלומנו

ופעם דבר מוהרא"ש ז"ל שיחה נפלאה מענין סוד שביעי של פסח, ואמר, שראוי להבין מה נתוסף לנו בשביעי של פסח שעדין לא זכינו בימים הראשונים של פסח, על ידי הנסים הגדולים של יציאת מצרים, אבל באמת מנח בתוכו סוד גדול של התחזקות, שאין ערך אליו כלל, ומי שמכניס סוד זה בקרבו

סוד נפלא
של
התחזקות
שאין כמוהו

- תהיה לו התחזקות במשך כל החיים על כל צרה שלא תבא עליו, ויחזיק תמיד בעבודת התפלה וההתבודדות, ויזכה להגיע אל השגות גדולות ורמות בעבודת השם יתברך, שהוא סוד קריעת ים סוף - בקיעת ים החכמה, עד שמחו? היה דבוק באור האין סוף ברוך הוא בקביעות עצומה.

כי בפעם שיצאו נשמות ישראל מארץ מצרים, וראו את כל הנסים והנפלאות שעשה עמהם הקדוש ברוך הוא להכות את מצרים בעשר מכות נוראות, ולהמית כל בכוריהם, אז נדמה להם שכבר נפטרו מכל צרותיהם לגמרי, וכבר שמע השם יתברך קול צעקתם ושועתם, וכבר אין צריכים להתחזק כל כך בתפלה, כי לא יהיו נרדפים כלל לעולם, אבל השם יתברך אוהב לשמוע את קולם תמיד, וכמו שכתוב (שיר השירים ב, יד): "הראיני את מראיך השמיעני את קולך כי קולך ערב ומראיך נאנה". וזהו כל התענוג והשעשוע של השם יתברך, לשמוע קול ישראל המתפללים אליו בכל עת, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (מדרש תהלים מזמור טז): 'הקדוש ברוך הוא מתאוה לתפלתן של ישראל', ואם רואה שאין מתפללים אליו מחמת שיש להם רוח והרחבה, אזי מכניס אותם לתוך צרה וצוקה, כדי שיפתחו שוב את פיהם ויתפללו אליו, וכל הצרה היא רק כדי לשמוע תפלתם, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (שמות רבה פרשה כא סימן ה'): כשהיו ישראל במצרים והיו משעבדים בהם, התחילו צועקים ותולין עיניהם להקדוש ברוך הוא, שנאמר (שמות ב, כג): "ויהי בימים הרבים ההם וגו' ויזעקו" - מיד - "וירא אלהים את בני ישראל" התחיל הקדוש ברוך הוא מוציאן משם ביד חזקה ובזרוע נטויה, והיה הקדוש ברוך הוא מבקש לשמוע את קולם פעם אחרת, ולא היו רוצין, מה עשה? גרה לפרעה לרדף אחריהם, שנאמר ופרעה הקריב, מיד, ויצעקו בני ישראל אל ה', באותה שעה אמר הקדוש

כל הצרה היא למען שמיעת תפלת ישראל

ברוך הוא, לְכֹף הַיְיְתִי מִבְּקֵשׁ לְשִׁמוּעַ קוֹלְכֶם, שֶׁנֶּאֱמַר (שיר השירים ב'): יוֹנְתִי בְּחִגְוֵי הַסֶּלַע הַשְּׁמִיעֵנִי אֶת קוֹלְךָ, עַיִן שָׁם, הֲרִי שָׁפֵל הַצָּרָה הַיְתָה רַק כְּדֵי לְשִׁמוּעַ אֶת קוֹלְךָ בַּתְּפִלָּה וּבַתְּחִנוּנִים.

וּבַמְדַרְשׁ (שיר השירים רבה פרשה ב' סימן לה), מוֹבָא מִשָּׁל נְאֻה עַל זֶה, מִשָּׁל לְמֶלֶךְ שֶׁהֵיְתָה לוֹ בַת יְחִידָה, וְהָיָה מִתְאַוָּה לְשִׁמוּעַ שִׁיחָתָהּ, מָה עָשָׂה, הוֹצִיא כְרוּז וְאָמַר: כָּל עַמָּא יִפְקוּן לְקַמְפוֹן (כָּל הָעָם יֵצְאוּ לְשָׂדֶה לְטִיּוּלִים), כְּשִׁיְצְאוּ, מָה עָשָׂה? רִמְזוּ לְעַבְדֵי וְנִפְלוּ לָהּ פִּתְאוּם בְּלִיסְטִין, וְהִתְחִילָה צוֹנַחַת: אָבָא! אָבָא! הַצִּילֵנִי! אָמַר לָהּ אֱלוֹהֵי לֵךְ כִּי, לֹא הָיִית צוֹנַחַת וְאוֹמְרָת: אָבָא הַצִּילֵנִי, וְכֹף הָיָה בְּמִצְרַיִם, שֶׁאַחַר שִׁיְצְאוּ נִדְמָה לָהֶם שִׁיְהִיָּה לָהֶם רוּחַ וְהִרְחִבָה לְעוֹלָם, וְאִין צְרִיכִים לְהִתְאַמֵּץ כָּל כֹּף בַּתְּפִלָּה. אָבֵל הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ רָצָה שְׁלֹא יִשְׁכַּחוּ מְעַבּוֹדֵת הַתְּפִלָּה לְעוֹלָם, וְאִף פַּעַם לֹא יִפְסִיקוּ לְהִתְפַּלֵּל לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ, וְלִכֵּן הִכְנִיס אוֹתָם לְתוֹךְ צָרָה וְצוּקָה כְּזֹאת עַד שְׁלֹא הֵיְתָה לָהֶם שׁוּם עֲצָה אַחֲרַת רַק לְצַעֵק אֵלָיו יִתְבָּרַךְ. וְכִדְאִיתָא בַּמְדַרְשׁ (שְׁמוֹת רַבָּה פְּרָשָׁה כ"א סִימָן ה'): בְּשַׁעַה שִׁיְצְאוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם, לְמָה הָיוּ דוֹמִין? לְיוֹנָה שֶׁבְּרָחָה מִפְּנֵי הַגֵּץ וְנִכְנְסָה לְנִקְיָק הַסֶּלַע, וּמִצְאָה שָׁם הַנְּחָשׁ מְקַנָּן, וְנִכְנְסָה לְפָנִים, וְלֹא הֵיְתָה יְכוּלָה לְהִכְנֵס שְׁעָדִין הַנְּחָשׁ מְקַנָּן, תַּחֲזֹר לְאַחֲרָה לֹא תִהְיֶה יְכוּלָה, שֶׁהַגֵּץ עוֹמֵד בַּחוּץ, מָה עָשָׂתָה הַיּוֹנָה? הִתְחִילָה צוֹנַחַת וּמִטְפַּחַת בְּאַגְפֶיהָ כְּדֵי שִׁישְׁמַע לָהּ בְּעַל הַשׁוֹבֵךְ וַיָּבֵא וַיְצִילָהּ, כִּי הָיוּ יִשְׂרָאֵל דוֹמִים עַל הַיָּם, לִירֵד לַיָּם לֹא הָיוּ יְכוּלִים, שְׁעָדִין לֹא נִקְרַע לָהֶם הַיָּם, לְחֲזֹר לְאַחֲרֵיהֶם לֹא הָיוּ יְכוּלִים שֶׁכָּבֵד פְּרַעַה הַקָּרִיב, מָה עָשׂוּ? וַיִּירָאוּ מְאֹד וַיִּצְעֲקוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶל ה', מִיָּד (שְׁמוֹת י"ד): וַיּוֹשַׁע ה' בַּיּוֹם הַהוּא, וְגַם שָׁם אִיתָא מִשָּׁל נְאֻה עַל זֶה, מִשָּׁל לְמֶלֶךְ שֶׁהָיָה בָּא בְּדַרְךָ, וְהֵיְתָה בַת מְלָכִים צוֹעֶקֶת לוֹ, בְּבִקְשָׁה מִמֶּךָ הַצִּילֵנִי מִיַּד הַלְּסֻטִים, שֶׁמַּע

והתחילה
צונחת:
אבא!
אבא!
הצילני!

המלך והצילה, לאחר ימים בקש לישא אותה לאשה, הנה מתאנה שתדבר עמו ולא היתה רוצה, מה עשה המלך? גרה בה הלסטים כדי שתצעק וישמע המלך, כיון שבאו עליה הלסטים, התחילה צועקת למלך, אמר לה המלך, לכך הייתי מתאנה לשמוע קולך, כך ישראל, כשהיו במצרים והיו משעבדים בהם, התחילו צועקים ותולים עיניהם להקדוש ברוך הוא, שנאמר (שמות ב): "וייהי בימים הרבים ההם וגו' ויצעקו", מיד וירא אלהים את בני ישראל, התחיל הקדוש ברוך הוא מוציאן משם ביד חזקה ובזרוע נטויה, והיה הקדוש ברוך הוא מבקש לשמוע את קולם פעם אחרת ולא היו רוצין, מה עשה? גרה לפרעה לרדף אחריהם, שנאמר: "ופרעה הקריב, מיד ויצעקו בני ישראל אל ה'", באותה שעה אמר הקדוש ברוך הוא: לכך הייתי מבקש לשמוע קולכם, שנאמר (שיר השירים ב): "יונתי בחגוי הסלע", השמיעני "קול" אינו אומר אלא השמיעני את "קולך", אותו הקול שפכר שמעתי במצרים, לכך כתיב: "השמיעני את קולך", כיון שהתפללו, אמר הקדוש ברוך הוא למשה: מה אתה עומד ומתפלל? כבר קדמה תפלתן של בני תפלתך! שנאמר: "מה תצעק אלי, דבר אל בני ישראל ויסעו".

נמצא, שיוצא לנו למוד גדול והתחזקות עצומה מן הסוד של קריעת ים סוף, שהצרות והיסורים שעוברים על האדם הם רק כדי לשמוע את קולו, וכדי שלא ישכח מעבודת התפלה. ומי שיש לו שכל וישוב הדעת, אינו מחכה שתבוא עליו צרה כדי להתפלל אל השם יתברך, רק מקדים תפלה לצרה, ועל ידי זה ממתיק מעל עצמו כל מיני יסורים קשים ומרים, חס ושלום. נמצא שקריעת ים סוף היא הגמר וההשלמה לגם של יציאת מצרים, כי אז ראו שאסור לשכח אף פעם מעבודת התפלה,

כל יסורי
האדם הם
רק לשמוע
את קולו

אָפּלוּ כְּשֵׁרוּאָה אֵיזָה רוּחַ וְהִצְלָה, רַק אֲדַרְבָּה, מִתּוֹךְ הַרוּחַ וְהִהַצְלָה
 יֵשׁ לוֹ לְהִתְחַזֵּק עוֹד יוֹתֵר בְּתַפְלָה, לְהוֹדוֹת וּלְהִלֵּל לַיהוָה יִתְבָּרַךְ
 עַל כָּל הַנְּסִים שֶׁעָשָׂה עִמּוֹ עַד עַכְשָׁו, וּלְהַמְשִׁיךְ לְהִתְפַּלֵּל עַל
 הַעֲתִיד לָבֵא, שְׂיֹסִיף הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לַעֲשׂוֹת עִמּוֹ נְסִים וְנִפְלְאוֹת
 לְנִצָּחַ. נִמְצָא, שֶׁסּוּד קְרִיעַת יָם סוּף הוּא סוּד הַתְּחִינּוֹתָיו שֶׁל כָּל
 אָדָם בְּכָל מַצְבֵי הַחַיִּים, וּבְכָל מָה שֶׁיַּעֲבֹר עָלָיו, וְאֲשֶׁרֵי הַמְכַנִּים
 בְּעַצְמוֹ אֶת הַלְמוּד הַקְּדוֹשׁ הַזֶּה מִשְׁבִּיעֵי שֶׁל פֶּסַח עַל כָּל הַשָּׁנָה
 כְּלָה.

טְהַרַת שְׁבִיעֵי שֶׁל פֶּסַח

מוהרא"ש ז"ל אָמַר, שֶׁמִּיּוֹם שְׁבִיעֵי שֶׁל פֶּסַח נִמְשַׁכַּת טְהַרָה
 עֲלֵיוֹנָה עַל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל בְּכָל מְקוֹם שֶׁהֵם, כִּי
 כְּנִיסַת נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל בְּתוֹךְ הַיָּם בְּשַׁעַת קְרִיעַת יָם סוּף, נִחְשַׁבַת
 לָהֶם כְּטְבִילַת מְקוּוֹה, וְזֶה הַמְשִׁיךְ עֲלֵיהֶם קִדְשָׁה עֲלִיוֹנָה לְדוֹרוֹת
 עוֹלָם, כִּי כְּשֶׁעָמְדוּ נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל עַל יָם סוּף, וְהָיוּ נִרְדָּפִים מִן
 הַמְצָרִיִּים, שֶׁהֵם כְּלָלִיּוֹת הַטְּמְאוֹת וְהַקְּלָפוֹת, כְּתִיב (שְׁמוֹת יד, י'):
 "וַיִּצְעֲקוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶל ה'", וְאָמַר לָהֶם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שֶׁיִּסְעוּ
 לְתוֹךְ הַיָּם, שֶׁהָרִי הַיָּם מִטְהַר כְּמוֹ מְקוּוֹה, וַיֵּרְדוּ נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל
 לְתוֹךְ הַיָּם מִמָּשׁ, וְכִדְאִיתָא בַּמְדְרָשׁ (שׁוּחַר טוֹב מִזְמוֹר קִיד): לֹא
 מִשְׁנַתִּיבֵשׁ הַיָּם, אֲלָא בְּתוֹךְ הַיָּם יֵרְדוּ, וְהָיוּ יוֹרְדִים עַד שֶׁהִגִּיעוּ
 לְאַפְסֵי יָם, שֶׁנֶּאֱמַר (תְּהִלִּים סט, ב): "הוֹשִׁיעֵנִי אֱלֹהִים כִּי בָאוּ מִיָּם
 עַד נַפְשׁ", וְכְתִיב (שְׁמוֹת יד, כב): "וַיָּבֹאוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּתוֹךְ הַיָּם";
 עֵינַי שָׁם. וְרַק אִזּוֹ נִקְרַע הַיָּם מִלְּפָנֶיהֶם, נִמְצָא שֶׁהָיָה מִמָּשׁ כְּמוֹ
 טְבִילַת מְקוּוֹה לְנִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וְזֶה אֲשֶׁר קִדְשׁ אוֹתָם מִטְמְאוֹת

שביעי של
 פסח –
 מקוה
 לישראל
 וטהרתם

מצרים, והרים אותם למדרגה עליונה, עד שראתה שפחה על
הים מה שלא ראה יחזקאל בן בוזי ושאר כל הנביאים.

וזהו ויבואו בני ישראל בתוך הים ביבשה - שהלכו בני ישראל
מקדם בתוך הים, וכאלו טבלו במקוה, ורק אחר כך
ביבשה, והמים להם חומה מימנם ומשמאלם, כי המים
הקדושים, שהם מימי המקוה, עשו סביבם חומה קדושה שהגנה
עליהם מפל הקלפות מימין ומשמאל, וכמו שכתוב (תהלים צא, ז):
יפל מצדך אלף ורובה מימינך וגו', ודיקא שם בתוך הים נטבעו
המצריים והתבטלו לגמרי. ואמר מוהרא"ש ז"ל, שקדשת שביעי
של פסח, שטטהרת כמו מקוה טהרה, גם מצילה את האדם
מפגם הפעם והחמה, שזוכה להארת האמונה ואריכות אפים,
עד שאינו בא לידי פעם וחמה כלל.

אריכת
אפים תלויה
באמונה

כי אריכת אפים תלויה באמונה, ומי שזוכה לאמונה ברורה
ומזככת בו יתברך, אף פעם אינו בא לידי פעם וחמה (לקוטי
מוהר"ן חלק א' סימן קנה), כי יודע שכל מה שעובר עליו הוא ממנו
יתברך, ואין לו מה לכעוס וכו'. וזה מרמז בפסוק (שמות יד, כב):
"ובני ישראל הלכו ביבשה בתוך הים והמים להם חמה מימנם
ומשמאלם", ואיתא בבעל הטורים (שם פסוק כט): חמה כתיב
חסר ו', שמרמז על חמה. ולכאורה צריך להבין איזה קשר
יש בין מים לחמה? אבל הענין הוא, שהמים של הים סוף,
התקדשו והיו נחשבים כמו מקוה, הם גם הצילו אותם מפעם
וחמה. כי מקוה הוא תקון לכעס ולחמה, וכמוכא בכתבי האר"ז ל'
(עין שער רוח הקדש דף יג ע"א) שתקון לכעס, ללכת למקוה ולכוון שם
אחי"ה במלוי ההי"ן כזה: אל"ף ה"ה יו"ד ה"ה, שגימטריא
מקו"ה וגם גימטריא כע"ס עם הפולל, ולכן שפיר מרמז תקון
של חמה במים של קריעת ים סוף שנחשבים להם כמו מקוה.

עקר שמירת השפיע הוא בהתגברות על פעם

ואמר מוהרא"ש ז"ל, שלכן זכו נשמות ישראל אז לשפיע גדול של כסף וזהב, שהוא בנת הים, כי עקר שפיע הפרנסה תלוי בשמירה מפעם, וכשאדם נשמר מפעם, יש חומה בצורה סביבו של ממוץ ועשירות, וכמו שכתוב (משלי יח, טו): "הון עשיר קרית עזו וכחומה נשגבה" וגו', אבל על ידי מדת הפעם, חס ושלום, נשברה החומה ונעשה מ'חמה' - 'חמה', רחמנא ליצולן (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן סח). ולכן על הים סוף שנחשב להם כמו טבילת מקוה - זכו להפר ולבטל את ה'חמה', ולהמשיך עליהם את ה'חמה' שהיא עשירות דקדושה.

שביעי של פסח היא הקנה לחג השבועות

וכך זה היתה הקנה גדולה לקבלת התורה בקדושה וטהרה בחג השבועות, כי ספרו אז את הימים מיציאת מצרים עד קבלת התורה, וזכו בחג השבועות להגיע לקדושה עליונה, שאז זוכים למקנה של שבועות שהוא שער הנו"ן של הקדושה, הבטול באור האין סוף ברוך הוא (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן נו), וכל זה התחיל מקדשת שביעי של פסח שנחשבת לנשמות ישראל כמו טבילה במקנה, והכין אותם לקראת קבלת התורה, אשרי הזוכה להמשיך על עצמו עצם הקדושה של שביעי של פסח, ולהתדבק בו בתברך באמת.

ספירת העומר

מוהרא"ש ז"ל אמר, אשר מצות ספירת העומר היא מצוה עליונה ונוראה מאד, ובשעה שאדם סופר ספירת העומר - ממשיך על עצמו מוחין קדישין, מוחין עלאין, וקונה בנפשו את קדשת הספירות העליונות, מספירת החסד עד ספירת

מגילת הספירה פנה פעמים בכל יום

המלכות, וכמו שמזכירים אותן בתפלה שנוהגים לומר אחר מצות ספירת העמר, ואף על פי שנראית כמצוה קלה וקטנה מאד, ולוקח רק זמן מעט לספור ספירת העמר, אבל עם מלים אלו: "היום יום פלוני לעמר" ממשיך על נפשו אורות עליונים - עין לא ראתה! ומכין את עצמו לקבל את התורה הקדושה בחג השבועות. ולכן מנהג יראים וכשרים לספור ספירת העמר כמה פעמים ביום (בלי ברכה), ובכל פעם שנזכרים מהיום של הספירה, אומרים: "היום יום פלוני לעמר", ובזה ממשיכים על עצמם קדשת המצוה הזאת, וזוכים להטהר ולהתקדש בקדשה של מעלה ולהמשיך על עצמם קדשה עליונה.

ואמר מוהרא"ש ז"ל, שעל בן ימי העמר הם ימים מסגלים מאד להתקרב אל השם יתברך, כי בימים אלו יצאו נשמות ישראל ממצרים והתחילו להתקרב להשם יתברך, ויצאו אל המדבר במסירת נפש בלי לשאול מה יאכלו ובמה יתפרנסו, וכמו שכתוב (ירמיה ב, ב): "לכתף אחרי במדבר בארץ לא זרועה", ואף על פי שעברו עליהם אז כל מיני קטנות וירידות, כי הנה רדפו מצרים אחריהם, והשיגו אותם חונים על הים, והנה לא היה להם מה לאכל ולא היה להם מה לשותות, אבל לא התיאשו מן התפלה והצעקה אל השם יתברך, בכל פעם עזר להם השם יתברך עם נסים אחרים, וזכו לראות בגלוי שכינה, וכן הוא אצל כל אדם בכל זמן, שימים אלו מסגלים מאד להתקרב בהם אל השם יתברך, ואפלו אם רואה שעוברים עליו כל מיני קטנות וחסכות וגשמיות, והיצר הרע מתגבר עליו ביותר, עליו לדעת שבוחנים ומנסים אותו מלמעלה מה יעשה בעת צרה, אם לא יברח מהשם יתברך, חס ושלום, ולכן אם מתגבר בכל כחותיו לחזור אל השם יתברך, ולצסק בתורה ובתפלה ובהתבודדות, ולחזור ולומר בכל יום: "היום יום פלוני לעמר, רבוננו של עולם!"

ימים
מסגלים
להתקרב
להשם
יתברך

עֲזַרְנִי לְהַמְשִׁיךְ עַל עֲצָמֵי קִדְשָׁת הַיּוֹם הַזֶּה, חֶסֶד שְׁבַחְסֶד, גְּבוּרָה שְׁבַחְסֶד, תַּפְאֶרֶת שְׁבַחְסֶד וְכוּ', וּמֵאַרְיֵךְ לְבַקֵּשׁ אֶת הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ עַל כָּל פֶּרֶט וּפְרֶט, עַל יְדֵי זֶה יִזְכֶּה לְטַהֲרָה עֲלִיוֹנָה בְיָמִים אֱלוֹי דִּיקָא, וְיִזְכֶּה לְהִתְקַרֵּב אֶל הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ בְּאַמֶּת.

וְאָמַר מוהֲרַא"ש ז"ל, שְׁעַל כֵּן יֵשׁ מְנַהֵג שֶׁל יִרְאִים וּכְשָׁרִים לְסֵיִם בְּמ"ט יָמֵי הַסְּפִירָה, מְסַכֵּת סוּטָה וּמְסַכֵּת שְׁבוּעוֹת, שְׁבַשְׁתִּיהֶן יֵשׁ מ"ט דְּפִים, וּבְכָל יוֹם לּוּמְדִים דְּרַף אֶחָד מְשַׁתִּיהֶן, כִּי לְשַׁתִּי מְסַכֵּתוֹת אֱלוֹי יֵשׁ קָשֶׁר וְשִׁכּוֹת גְּדוּלִים לְיָמֵי הָעֵמֶר, מְסַכֵּת סוּטָה שְׁיִכֵּת לְיָמֵי הָעֵמֶר, כִּי מְבַאֵר בְּזוֹהַר הַקְּדוּשׁ (פְּרַשְׁת אָמור צו ע"א) שְׁיָמֵי הָעֵמֶר הֵם "בְּדִיקוֹ דְּאַשְׁת חֵיל", שְׂאָז בּוּדְקִים אֶת נְשָׁמוֹת יִשְׂרָאֵל הַנִּקְרָאוֹת "אַשְׁת חֵיל", אִם הֵן נְאֻמָּנוֹת אֶל הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ, כְּמוֹ שְׁבוּדְקִים אֶת הַסּוּטָה אִם הִיא נְאֻמָּנָת לְבַעֲלָהּ, וְעוֹבְרִים עֲלֵיהֶם כָּל מִינֵי עֲבִיּוֹת וְגַשְׁמִיּוֹת, קְטָנוֹת וְחֲשֻׁכוֹת, כְּדִי לְרַאוֹת אִם יִחְזִיקוּ מֵעַמֵּד, וְלֹא יִכְרַחוּ מֵהַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ, רַק אֲדַרְבָּהּ, יִתְחַזְּקוּ בְּיוֹתֵר בְּתוֹרָה וּבִתְפִלָּה וּלְהִתְקַרֵּב אֵלָיו יִתְבַּרְךָ, וְאִם נִשְׁאַרִים חֲזָקִים בְּעַבּוּדְתָם, אֲזִי נִתְקַיֵּם אֲצֵלָם הַפְּסוּק (בַּמִּדְבָּר ה', יג): "וְאִם לֹא נִטְמָאָה הָאִשָּׁה וְטָהוּרָה הִיא וְנִקְתָה וְנִזְרְעָה וְנִזְרָעָה", שְׁיִקְבְּלוּ הַשְּׁפָעוֹת נְפִלְאוֹת בְּרוּחַנִיּוֹת וּבְגַשְׁמִיּוֹת, בְּגִי חַיִּי וּמְזוּנֵי רוּיָחִי, וְיִזְכּוּ בְּחַג הַשְּׁבוּעוֹת לְמוֹחִין קְדִישִׁין עֲלִיוֹנִים וּלְהַגִּיעַ לְשַׁעַר נו"ן שֶׁל הַקְּדוּשָׁה, וְעַל כֵּן יֵשׁ לְמְסַכֵּת סוּטָה שְׁיִכּוֹת גְּדוּלָה לְיָמֵי הַסְּפִירָה, וְלֹא בְּחֻנָּם מְסַכֵּת זו כּוֹלֵלֶת אַרְבָּעִים וְתַשְׁעָה דְּפִים, כְּנֻגַד מ"ט יָמֵי הַסְּפִירָה, וְאַשְׁרֵי מִי שְׁזוֹכֶה לְסִימָה אֲזִי.

מַעֲלַת הַלְמוּד שֶׁל מְסַכֵּת סוּטָה בְּיָמִים אֱלוֹי

וְכֵן מְסַכֵּת שְׁבוּעוֹת שְׁיִכֵּת מְאֹד לְיָמֵי סְפִירַת הָעֵמֶר, כִּי אֲזִי סוּפְרִים אֶת הַיָּמִים וְהַשְּׁבוּעוֹת כְּדִי לְהַגִּיעַ לְקַבְּלַת הַתּוֹרָה בְּחַג הַשְּׁבוּעוֹת, וּבְהַר סִינַי קִבְּלָנוּ עֲלֵינוּ הַתּוֹרָה בְּאֵלָהּ וּבְשְׁבוּעָהּ, לְקַיֵּם אוֹתָהּ בְּכָל עֵת וּבְכָל זְמַן, וּכְמוֹ שְׁמִזְכֵּר כְּפָה פְּעָמִים בְּדַבְּרֵי

מַעֲלַת הַלְמוּד שֶׁל מְסַכֵּת שְׁבוּעוֹת בְּיָמִים אֱלוֹי

חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (יומא עג ע"ב; נדרים ח' ע"א; שבועות כא ע"ב): 'מִשְׁבַּע
וְעוֹמֵד מֵהָר סִינֵי הוּא'. וְכֵן אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (שבועות מז
ע"א): 'חֲזָרָה שְׁבוּעָה אֶל מְקוֹמָהּ אֶל הָר סִינֵי'; וּפְרָשׁ רַש"י:
'לְשִׁבּוּעַת הָר סִינֵי שֶׁהִשְׁבִּיעַ הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת יִשְׂרָאֵל'; עֵינַן
שָׁם.

אני
משבועים
ועומדים
מהר סיני

כִּי שָׁם כָּלָנוּ עָשִׂינוּ "שְׁבוּעוֹת" נְאֻמָּנוֹת לְקַיֵּם אֶת הַתּוֹרָה וְלִהְיוֹת
נְאֻמָּנִים אֶל הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ, וְלִשְׁבוּעוֹת יֵשׁ כַּח גְּדוּל לְקַשֵּׁר אֶת
הָאָדָם אֶל הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ, כִּי הַשְׁבוּעָה מְגַלָּה אֶת פְּנִימִיּוֹת הָאָדָם,
וְכִמּוֹ שְׂאוֹמֵר רַבְּנוּ ז"ל (ספר המדות אות נפילה סימן ו'): 'עַל יְדֵי הַשְׁבוּעָה
נִכְרַת הַהִשְׁתַּקְקוֹת שֶׁל אָדָם'; וְכִמּוֹ שְׂרוּאִים בְּחוּשׁ, שֶׁהִרְשָׁעִים
תָּמִיד נִשְׁבָּעִים בְּכַעֲסָם עַל כָּל מִינֵי דְבָרִים רָעִים, רַחֲמָנָא לִיּוֹצֵלָן,
וְזֶה לְעֻמַּת זֶה עָשָׂה הָאֱלֹקִים, שֶׁנִּשְׁמָוֹת יִשְׂרָאֵל עָשׂוּ שְׁבוּעוֹת
חֲזָקוֹת לִהְיוֹת תָּמִיד מְקַשְּׂרִים אֶל הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ. וְלִכֵּן יֵשׁ לְמִסְכַּת
שְׁבוּעוֹת קַשֵּׁר גְּדוּל לִימֵי הָעֵמֶר, וְגַם בַּהּ יֵשׁ מ"ט דְּפִים כְּנֻגָד
מ"ט יְמֵי הַסְּפִירָה, וְאַשְׁרֵי הַזּוֹכֶה לְסִיִּם שְׁתֵּי מִסְכָּתוֹת אֵלוֹ בֵּימֵי
הַסְּפִירָה, כִּי הֵן מְסַגְּלוֹת מְאֹד לְאַהֲבַת הַתּוֹרָה הַקְדוּשָׁה, וְכֵן רְאִינוּ
אֶצְל מוֹהֲרָא"ש ז"ל לְנַהֵג בֵּן כַּמָּה וְכַמָּה שָׁנִים, אֲשֶׁרֵי הַזּוֹכֶה
לְלַכֵּת בְּעֻצַּת הַצַּדִּיקִים.

שֶׁבֶת שְׁלֵאֲחַר פְּסַח

מנהג
חסידים
לאפות
חלות
בציורת
מפתח

מוֹהֲרָא"ש ז"ל דְּבַר אוֹדוֹת מְנַהֵג יִשְׂרָאֵל, אֲשֶׁר יְסוּדְתּוֹ בְּהַרְרֵי
קֹדֶשׁ, שֶׁהִשְׁבַּת הָרְאִשׁוֹנָה שְׂאֲחַר פְּסַח נִקְרְאָת בְּפִי
חֲסִידִים "שְׁלִיסַל שְׁבַת" [שְׁבַת מִפְתַּח], וְלִכְבוֹדָהּ נוֹהֲגִים לְאָפוֹת
חֲלוֹת מִיְחָדוֹת, שֶׁעֲלֵיהֶן צוֹרֵת מִפְתַּח, אוֹ שְׁשָׁמִים מִפְתַּח בְּתוֹךְ

החלה, ומכנים אותן: "שליסל חלות". וכונת המנהג הזה לרמז על המפתח של פרנסה שהיא בידו של הקדוש ברוך הוא, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (תענית ב ע"ב): 'שלשה מפתחות הם בידו של הקדוש ברוך הוא, ואחד מהם המפתח של פרנסה'; עין שם. כי מיד אחרי חג הפסח אנחנו מחזקים עצמנו באמונה שלמה וחוזה, שכל פרנסתנו תלויה אף ורק בידו של הקדוש ברוך הוא, ומבקשים ממנו יתברך שיפתח לנו הפתח של פרנסה, ותמשך לנו פרנסה בשפע לכל השנה כלה.

כי הנה בשבעת ימי חג הפסח הקדושים, זכינו ואכלנו רק מצה, שהיא מאכל עליון וקדוש מאד, שאינו מגשמיית עולם הזה כלל, כי הוא כעין אכילת מן, שהוא "לחם מן השמים" (שמות טז, ד), מאכל המלאכים, ואינו מזון גשמי כלל, אבל מיד אחרי פסח חוזרים לאכל לחם גשמי, וכבר צריכים לפתח הפתח של פרנסה בהרחבה גדולה (עין בפסח הקדוש 'אוהב ישראל' לקוטים, מענין זה). והנה בימי החול שאחרי פסח אין מן החיוב לאכול פת דוקא, אבל בהגיע שבת ראשונה שאחרי הפסח, יש חיוב לאכול פת לכבוד סעדת שבת קדש, ולבצע על לחם משנה, וצריכים לקיים אותו עם לחם גשמי לשם מצות הבורא יתברך שמו, ולכן צריכים לקבל אז מפתח הפרנסה מיד הקדוש ברוך הוא, כדי שיהיה לנו מזון בשפע גדול כל השנה כלה. ועל פן אופים החלות לכבוד שבת זאת בצורה של מפתח, להזכיר לנשמות ישראל על דבר זה, שאז חוזרים אל מזון גשמי, והזמן מסגל מאד לבקש על פרנסה בשפע לכל השנה כלה, שמשבת זאת, עד חג הפסח לשנה הבאה עלינו לטובה, לא יחסר לנו מזון לעולם ועד, רק יהיה לנו שפע קדש תמיד, כי דיקא משבת נשפעים כל ההשפעות, וכמו דאיתא בזהר הקדוש (יתרו פח ע"א): 'כל ברכאן דלעילא ותתא ביומא שביעאה תליין' [כל הברכות

אכילת מצה
- אכילת
מזון רוחנית
לגמרי

שְׁלֹמֶעֱלָה וּלְמִטָּה תְּלוּיֹת בְּיוֹם הַשַּׁבָּת]. וְאַשְׁרֵי הַמְּנַצֵּל שַׁבַּת קֹדֶשׁ
זֹאת עִם רְצוֹנוֹת וְכִסּוּפִים, וְתַפְלוֹת וּבִקְשׁוֹת אֶל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ,
שִׁיְהִיָּה לּוֹ שְׁפַע קֹדֶשׁ תָּמִיד, וְאִז לּוֹ יִחְסַר לּוֹ שׁוֹם דְּבָר כָּלֵל.

